

**CONSELL COMARCAL
DE L'ALT EMPORDÀ**

MEMÒRIA DE L'ÀREA DE BENESTAR 2020

CONSELL COMARCAL DE L'ALT EMPORDÀ

Observatori Social de l'Alt Empordà
Figueres, juny de 2021

Presentació.....	4
1. L'Àrea de Benestar.....	6
1.1. L'impacte de la COVID-19 en l'atenció a la ciutadania.....	9
1.2. Serveis als municipis.....	11
2. La comarca de l'Alt Empordà l'any 2020.....	12
3. Serveis Bàsics d'Atenció Social.....	16
3.1. L'atenció social bàsica a la comarca.....	16
3.1.1. Renda garantida de ciutadania.....	25
3.1.2. Servei d'acompanyament a la inserció laboral per a persones beneficiaries de la RGC.....	27
3.1.3. Programa de prestacions econòmiques per urgències socials.....	27
3.1.4. Servei d'Habitatge Social.....	29
3.1.5. Centre de Distribució d'Aliments (CDA).....	29
3.2. Servei d'Informació i Assessorament a les Dones.....	30
3.2.1. Servei d'Atenció Psicològica (SAP).....	31
3.2.2. Servei de Resposta Urgent (SRU).....	32
3.2.3. Servei telefònic d'atenció i protecció per a víctimes de violència de gènere (ATENPRO).....	32
3.3. Serveis d'Intervenció Socioeducativa no residencial per a infants i adolescents.....	32
3.3.1. Espai de Formació per a Famílies (EFF).....	33
3.3.2. Gennep.....	34
3.3.3. Els Cracs – Servei de projectes preventius diürns.....	34
3.3.4. Servei d'Intervenció Familiar Itinerant (SIFI).....	35
3.3.5. Servei de Suport Familiar Especialitzat.....	35
3.3.6. Servei d'atenció psicoterapèutica a la infància (SAPI).....	36
3.3.7. Espai Menuts.....	36
3.3.8. Creixem Junts.....	36
3.3.9. Servei de Prevenció de Drogodependències i SIDA.....	37
3.3.10. Motxilla Pedagògica.....	37
4. Serveis d'Atenció a la Infància i Adolescència en risc.....	38
4.1. Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA).....	38
4.2. Servei d'integració en famílies extenses (SIFE).....	40
4.3. Centre Residencial d'Acció Educativa.....	41
5. Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies.....	41
5.1. Serveis de promoció de l'autonomia i atenció a la dependència.....	42
5.2. Servei d'ajuda a domicili (SAD social).....	43
5.3. Servei d'ajuda a domicili (SAD dependència).....	43
5.4. Servei de Teleassistència domiciliària.....	44
5.5. Programa de suport a l'autonomia personal.....	45
5.6. Subvencions per donar suport al finançament de transport de les persones amb diversitat funcional, amb mobilitat i autonomia reduïdes.....	45
5.7. Servei d'atenció psicològica especialitzada a domicili per a persones amb dependència i suport als cuidadors.....	46
5.8. Grups de suport per a familiars cuidadors de persones amb dependència.....	47
5.9. Tallers de memòria i gimnàstica.....	47
5.10. Servei d'Orientació i Acompanyament a les Famílies (SOAF).....	48
5.11. Servei d'acompanyament terapèutic a famílies.....	48
5.12. Programa Àncora de prevenció de situacions d'aïllament i soledat de persones grans.....	49
6. Servei d'Inclusió Social i Atenció a la Comunitat.....	50
6.1. Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social de l'Alt Empordà 2017-2020.....	50
6.2. Observatori social de l'Alt Empordà.....	50
6.3. Pla d'Igualtat de Gènere de l'Alt Empordà 2016-2019.....	51
6.4. Comissió Comarcal de Violència de gènere de l'Alt Empordà.....	51
6.5. Taula de treball comarcal sobre la Prostitució.....	52
6.6. Programa Habiba Dones i Salut Comunitària a l'Alt Empordà.....	52
6.7. Taula per a la Inclusió i la Cohesió social de l'Alt Empordà.....	52
6.8. Programa d'Acció Comunitària als municipis de Sant Pere Pescador i Roses.....	53
6.9. Servei d'Acollida de persones estrangeres.....	54
6.10. Servei d'atenció integral LGTBI (SAI-LGTBI).....	56
6.11. Projecte "L'Alt Empordà, una comarca inclusiva, amb salut i sostenible".....	57

6.13. Altres activitats/accions organitzades per l'Equip d'inclusió social i Atenció a la Comunitat.....	58
7. Participació en projectes europeus.....	58
7.1. Prospectiva transfronterera sanitària i social (PROSPECTSASO).....	58
8. Treball en xarxa i gestió del coneixement.....	59
9. Síntesi dades més rellevants 2020.....	61

Presentació

Us presentem un any més els principals resultats dels serveis i programes que ha gestionat l'àrea de Benestar del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

La lectura de la Memòria 2020 de la nostra àrea facilita una visió de conjunt de quina és l'evolució de les necessitats socials a la comarca i dels serveis i programes que presta l'administració comarcal. D'acord amb la Llei 19/2014 de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern es fan públiques, com ha estat habitual en els darrers anys, les dades de gestió del nostre equip de treball.

L'any 2020 ha estat clarament marcat per la pandèmia de al COVID-19, que a partir del mes de març ha impactat de manera molt significativa sobre les condicions vida de les persones que viuen a la comarca i en conseqüència sobre l'organització del serveis i recursos d'atenció social de l'àrea de Benestar del Consell Comarcal.

La declaració del primer estat d'alarma el mes de març, acompanyada del confinament total de la ciutadania per tal de contenir la transmissió del virus, va provocar una ràpida reorganització dels serveis de l'àrea de Benestar per tal de seguir garantint l'atenció a la població de la comarca. Aquesta adaptació vas ser dinàmica i canviant en base a les necessitats que anaven succeint-se.

Tal i com demostren informes recents a Catalunya i al conjunt de l'Estat, la situació de crisi en què està immersa la nostra societat ha generat un increment del risc d'exclusió social dels grups més vulnerables i de les persones que viuen en el llindar de la pobresa. Alhora aquest risc també s'ha estès a d'altres capes de la població que fins fa uns anys gaudien d'una situació més estable. Aquesta situació, lluny de millorar, s'ha vist cronificada en el temps i tot i la lleugera recuperació evidenciada per alguns indicadors macroeconòmics (creixement PIB, disminució de l'atur) en els darrers anys, es detecten majors situacions d'exclusió i vulnerabilitat social.

En aquest context d'adversitat provocat per la greu crisi social, econòmica i sanitària que ha generat la pandèmia de la COVID-19, es detecta un major impacte en alguns col·lectius de població com els infants, els adolescents, les persones grans, les persones migrants, les persones en situació de sense llar i les dones. La crisi de la COVID-19 està tenint un fort impacte en sectors de població que ja foren víctimes principals de la darrera crisi econòmica que s'inicia el 2008. Grups de població i realitats socials diferents que reconfiguren les necessitats socials emergents, sobre les quals caldrà centrar el focus d'atenció de la intervenció social comunitària en els propers anys¹.

La crisi que estem vivint ha tingut conseqüències directes sobre les economies familiars que han vist reduït el seu nivell de renda. D'altra banda, el funcionament del mercat de treball ha vist reforçada la dinàmica de precarització, i la situació de l'habitatge és una problemàtica social de primer ordre a la comarca. En els darrers anys gran part de la comarca s'ha vist abocada a un procés de vulnerabilització de les seves condicions de vida, realitat compartida amb el conjunt del país. De forma preocupant s'ha evidenciat l'agreujament de la situació de desigualtat de les persones més vulnerables, malgrat que aquestes no hagin estat les protagonistes del relat «periodístic» de la crisi econòmica.

Amb la finalitat de dimensionar aquesta realitat i conèixer millor la seva evolució, l'anàlisi que presenta aquesta Memòria manté una sèrie temporal des de l'any 2004, la qual cosa permet accedir a una visió

1. Angerri, X, Codina, T, Gibert, K (2020). Informe INSESS-COVID1. Identificació de Necessitats Socials Emergents com a conseqüència de la Covid19 i efecte sobre els Serveis Socials del territori. UPC i Fundació ISOcial, Barcelona.
Yarker, S., Lang Reinisch, L., Phillipson, C., Doran, P., Lewis, C., Buffel, T., & Goff, M. (2020). COVID-19 and social exclusion: experiences of older people living in areas of multiple deprivation. University of Manchester, Manchester Institute of Collaborative Research on Ageing.

general de la realitat social de la comarca amb perspectiva comparada de més de 15 anys. Una lectura global d'aquest document permet constatar com l'Àrea de Benestar del Consell Comarcal ha crescut pel que fa a la dotació de la seva Cartera de serveis que presta al conjunt de la ciutadania com a resultat principalment de l'assumpció de noves competències i de la consolidació de recursos previstos pel marc legislatiu dels serveis socials. En aquest sentit, les dades que es presenten a continuació evidencien que aquest conjunt de serveis orientats a millorar les condicions de vida de les persones que resideixen a l'Alt Empordà té un impacte sobre un conjunt divers de població.

La nostra comarca tenia l'any 2020 una població diversa de 142.624 habitants. Un 18 % de la població era major de 65 anys i un 24,6% de la població era d'origen estranger. La taxa de risc de pobresa o exclusió social per al conjunt de Catalunya l'any 2020 era del 26,3% (homes 24,9% i dones 27,8%). Malauradament, l'IDESCAT no facilita aquesta dada a nivell comarcal, el que dificulta la capacitat d'anàlisi dels agents locals sobre la realitat social del territori.

En aquest context, cal destacar com mentre que l'any 2004 la població atesa pels Serveis bàsics d'Atenció Social de la comarca representava el 5,7% del total de població, dotze anys més tard, la població atesa s'ha doblat arribant l'any 2020 a representar el 12% del total.

L'agreujament de la situació de crisi social i econòmica provocada per la pandèmia de la COVID-19 s'ha començat a visibilitzar també a través de les principals dades d'atenció dels dispositius d'atenció social gestionats per l'àrea de Benestar del Consell Comarcal. Aquests s'ha recollit de forma específica en cadascun dels apartats d'aquesta Memòria.

La Memòria presenta la informació en 8 capítols ordenats per serveis i un darrer capítol resumeix les dades més rellevants de l'activitat al llarg de l'any 2020. S'ha fet un esforç per presentar les dades de forma sintètica, amb la voluntat de compartir la nostra activitat que es desenvolupa en una realitat social que compartim amb tots els agents públics i privats i amb la ciutadania.

Ma Rosa Guixé i Valls
Directora Tècnica

1. L'Àrea de Benestar

L'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal de l'Alt Empordà està formada pel conjunt de serveis, recursos i equipaments creats amb la missió de garantir les necessitats bàsiques de la població de la comarca i afavorir el seu benestar i inclusió social, planificant i gestionant els serveis d'acord a les necessitats socials amb criteris d'eficiència, eficàcia i proximitat al territori, d'acord amb el que estableix el marc normatiu i legal.

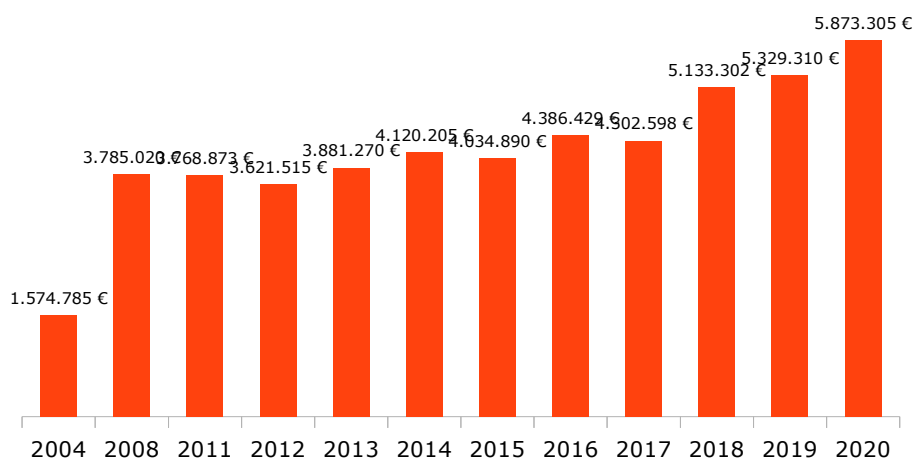
Els i les professionals que treballen a l'Àrea de Benestar gestionen el conjunt de serveis i recursos definits a la cartera de serveis de la comarca, amb els objectius d'afavorir la promoció i la inclusió social de les persones i col·lectius a la societat, posar a l'abast de les persones els recursos per millorar la seva qualitat de vida, reduir les desigualtats i augmentar la seva autonomia, valorar i ajudar-los a resoldre les seves possibles dificultats socials, i prevenir i intervenir sobre les causes que condueixen a situacions de risc i exclusió social.

L'Àrea de Benestar ofereix serveis a tots els ciutadans i ciutadanes de la comarca de l'Alt Empordà, tret del municipi de Figueres perquè compta amb serveis propis.

L'any 2020 l'Àrea de Benestar ha gestionat un pressupost total de 5.873.305 € (24% del pressupost total del Consell Comarcal), xifra que inclou les aportacions del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments de la comarca per al finançament dels Serveis Socials Bàsics i Complementaris previstos a la Cartera de Serveis Socials, del programa «Benestar i Comunitat» de Dispsalut (Diputació de Girona) i altres aportacions per a projectes concrets.

La Llei 12/2007 de Serveis Socials va significar un punt d'inflexió pel que fa al volum de recursos destinats a les polítiques socials a Catalunya, tal i com mostra l'evolució creixent del pressupost de l'Àrea de Benestar del Consell Comarcal. El pressupost de l'any 2020 ha crescut un 10% respecte el de l'any anterior com a conseqüència de l'augment de la despesa en els programes de Servei d'Atenció a Domicili i de Prestacions econòmiques d'urgència social. Aquest augment també s'explica per la incorporació de nous professionals vinculats al desplegament del Serveis d'Intervenció Socioeducativa a la comarca, la creació de l'equip de Dinamitzadores cíviques per a l'emancipació juvenil i la incorporació de noves figures tècniques de dinamització comunitària i acollida finançades pel Programa Benestar i Comunitat de Dispsalut.

Gràfic 1: Pressupost de l'Àrea de Benestar social del Consell Comarcal 2004-2020 (1)

Font: Àrea de Benestar social del Consell Comarcal (2020)

(1) L'Àrea Bàsica de Serveis Socials inclou els Ajuntaments de Roses i L'Escala

Els principals indicadors de despesa i finançament del Consell Comarcal i l'Àrea de Benestar mostren, en primer lloc, com el pressupost de l'Àrea de Benestar ha crescut molt significativament des de l'any 2012, un 60%. En segon lloc, en els darrers anys també es constata un creixement de la despesa corrent de l'Àrea de Benestar per habitant, que s'ha situat l'any 2020 en 61,60€. En tercer lloc, s'observa com la distribució de les fonts de finançament de l'Àrea de Benestar s'han mantingut estables els darrers anys. L'any 2020 el finançament provinent de les transferències d'altres administracions representava el 69% del pressupost i les aportacions dels municipis, principalment pel finançament dels Serveis bàsics d'Atenció Social, era del 25%.

Taula 1: Síntesi d'indicadors de despesa i finançament del Consell Comarcal i l'Àrea de Benestar 2012-2020

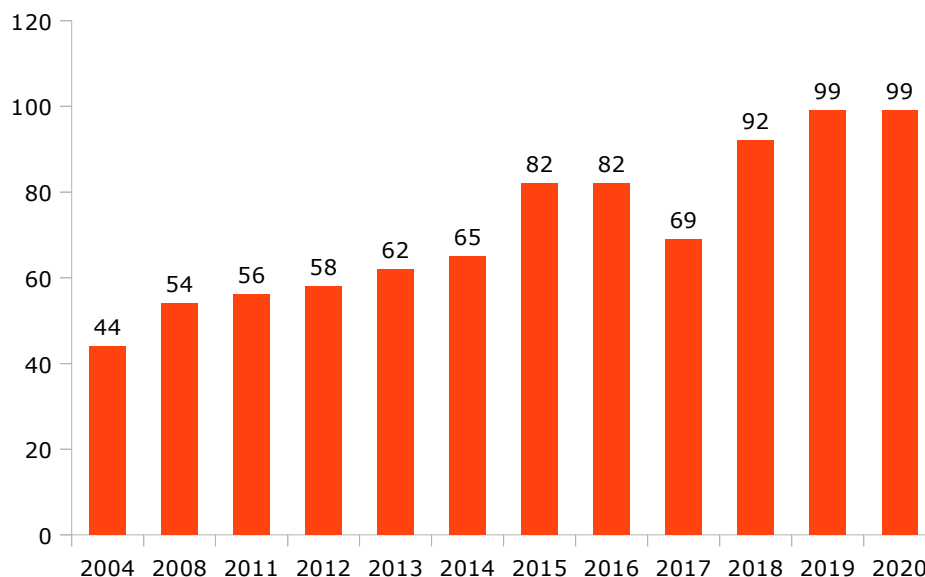
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pressupost CCAE	19.671.043€	19.152.180€	16.940.000€	16.406.929€	16.343.394€	18.897.208€	23.347.189€	36.084.000€	24.505.589 €
Pressupost Àrea de Benestar	3.621.515€	3.881.270€	4.120.205€	4.034.890€	4.386.429€	4.302.598€	5.133.302€	5.329.309€	5.873.305 €
% Pressupost Àrea Benestar	18%	20%	24%	25%	27%	23%	21%	15%	24%
Despesa corrent Àrea de Benestar per habitant	38,33 €	40,95 €	42,82€	41,92 €	46,47 €	45,89€	54,50€	56,30 €	61,60€
% Finançament Pressupost Àrea Benestar transferències altres administracions	78%	76%	75%	76%	74%	75%	71%	69%	69%
% Finançament Pressupost Àrea Benestar per part dels Ajuntaments	21%	22%	20%	21%	21%	21%	24%	23%	25%
% Finançament Pressupost Àrea Benestar per part altres Institucions	0%	1%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	0%
% Autofinançament per taxes i preus públics	1%	1%	3%	1%	4%	4%	4%	6%	6%

Font: Elaboració pròpia a partir del Pressupost General del Consell Comarcal de l'Alt Empordà i Idescat (2020)

Pel que fa als i les professionals que treballen a l'Àrea de Benestar l'any 2020, 99 persones han format part d'aquest equip de treball. Del total del personal de l'Àrea un 85% són dones, el que reflecteix una realitat altament feminitzada dels professionals que treballen en aquests serveis a la comarca. El creixement de treballadors/es experimentat el període 2017-2020 s'explica per les contractacions derivades del desplegament a la comarca dels Serveis d'Intervenció Socioeducativa, el Servei d'acompanyament i inserció laboral, el SOAF i de l'equip de Dinamitzadores cíviqes per a l'emancipació juvenil, i per l'augment de professionals de l'equip administratiu de l'àrea.

Del conjunt de professionals que l'any 2020 treballaven a l'Àrea de Benestar un 17% són personal de suport administratiu.

Gràfic 2: Nombre de treballadors/es de l'Àrea de Benestar 2004-2020 (1)

Font: Àrea de Benestar social del Consell Comarcal (2020)

(1) Les dades inclouen també els professionals dels Serveis bàsics d'Atenció Social dels Ajuntaments de Roses i L'Escala.

L'Àrea de Benestar del Consell Comarcal compleix amb les ràtios de professionals dels Serveis Socials Bàsics d'Atenció Social establertes a la Cartera de serveis socials del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de 3 treballadors/es socials i 2 educadors/es socials per cada 15.000 habitants.

Durant l'any 2020 l'Àrea de Benestar social ha continuat aprofundint en la transformació d'alguns aspectes organitzatius interns i ha incorporat nous serveis amb l'objectiu d'avançar cap a la millora de la qualitat i eficiència dels serveis, i reforçar la cartera de serveis a la ciutadania. En aquest àmbit cal destacar les següents actuacions.

En primer lloc, l'any 2020 ha estat el primer en que Consell Comarcal ha internalitzat la gestió del Servei d'Ajuda a Domicili (SAD), mitjançant la gestió directa a través de l'empresa pública SUMAR. Aquest canvi ha suposat una millora en l'eficiència de la gestió d'aquest servei de suport a la cura i a les tasques quotidianes.

En segon lloc, al llarg de l'any s'ha començat a treballar en la refundació del Consell Consultiu de la Gent Gran de l'Alt Empordà. La delegació comarcal en el 8è Congrés Nacional de la Gent Gran va instar el Consell Comarcal a recuperar l'activitat d'aquest òrgan de participació de les persones grans per tal que esdevenís un espai de referència compromès amb les polítiques d'envelliment a la comarca. Durant l'any 2020 s'ha recuperat l'activitat d'aquest organisme amb la participació de persones grans de diversos municipis altempordanesos.

1.1. L'impacte de la COVID-19 en l'atenció a la ciutadania

Aquest 2020 ha estat un any clarament marcat per la pandèmia de la COVID-19, una situació inesperada per la majoria de població i agents socials que ha tingut un clar impacte sobre la nostra societat i les condicions de vida de milers de persones.

La mesures de contenció decretades per a fer front a les conseqüències sanitàries de la pandèmia de la COVID-19 han agreujat la crisi econòmica i social que viu la comarca des de l'esclat de la bombolla financera l'any 2008. Aquesta ja havia generat un increment del risc d'exclusió social dels grups més vulnerables i

havia estès aquest risc a d'altres capes de la població que fins fa uns anys gaudien d'una situació més estable. La declaració de l'estat d'alarma per a fer front a l'extensió del virus l'any 2020 i les mesures i restriccions per reduir la mobilitat i el contacte social vigents en aquest moment present han evidenciat impactes en diferents indicadors socioeconòmics i d'atenció social que posen de manifest l'agreujament de les necessitats socials de bona part de la població de la comarca.

L'increment notable de les persones en situació de risc social ha anat acompanyat de d'un creixement de les dificultats de seguiment i acompanyament a les famílies per part dels recursos d'atenció social, com a conseqüència de les restriccions de mobilitat i reunió aprovades.

La declaració del primer estat d'alarma el mes de març, acompanyada del confinament total de la ciutadania per tal de contenir la transmissió del virus, va provocar una ràpida reorganització dels serveis de l'àrea de Benestar per tal de seguir garantint l'atenció a la població de la comarca. Aquesta adaptació va ser dinàmica i canviant en base a les necessitats que anaven succeint-se.

Els principals canvis organitzatius introduïts durant el confinament domiciliari de la primavera van ser:

- Establiment d'un equip d'urgència social presencial amb caràcter rotatiu a la seu del Consell Comarcal, format per 4 professionals dels equips d'atenció social bàsica i de l'EAIA.
- Els Equips Bàsics de Serveis Socials de l'Alt Empordà van realitzar teletreball des dels seus domicilis fent seguiment telefònic proactiu de totes les persones usuàries dels serveis en situacions de vulnerabilitat i fragilitat.
- Reforç del torn presencial del Call Center (servei d'acollida telefònica) de l'àrea de Benestar amb professionals del serveis administratius i de l'equip del Serveis d'Intervenció Socioeducatiu.
- Reducció temporal de l'atenció presencial dels Serveis d'atenció domiciliària per tal de no posar en risc la població usuària d'aquests, que en gran part dels casos eren població d'alt risc sanitari.
- Manteniment del programa de teleassistència domiciliària i posada en funcionament d'un servei de teleassistència d'urgència a través d'una línia 900.

Davant l'augment de les necessitats de cobertura de necessitats bàsiques detectat pels diferents equips d'atenció social de l'àrea es va reforçar la capacitat d'intervenció dels diferents recursos disponibles per atendre aquesta situació, que es van concretar en:

- Un augment del 50% del pressupost del Programa de prestacions d'urgència social mitjançant aportacions extraordinàries.
- Es va triplicar l'aportació econòmica feta per l'àrea de Benestar al Centre de distribució d'aliments (CDA) comarcal.

Finalment, s'ha de posar en valor la capacitat de l'àrea de Benestar i el conjunt dels seus equips professionals per adaptat-se a les noves circumstàncies i necessitats socials emergides a través de la definició de nous serveis creats adhoc amb la finalitat d'atendre-les de forma més adequada. Durant el primer confinament domiciliari es van dissenyar i posar en funcionament els següents dispositius:

- Servei telefònic d'atenció psicològica per a persones en situació vulnerable que requerissin un acompanyament psicològic/emocional per tal d'alleugerir les situacions d'estrès, soledat o aïllament

- Dispositiu telefònic d'atenció social + 70 per emergència COVID-19, que tenia com a finalitat acompanyar les persones grans en el moment de dificultat que s'estava vivint, i conèixer les seves necessitats no cobertes per atendre-les de la millor manera possible, en coordinació amb els diferents serveis de la xarxa pública.

- Mapa d'accions solidàries COVID-19 a l'Alt Empordà, que va recollir en un aplicació cartogràfica on-line el conjunt d'iniciatives públiques, privades i associatives posades en marxa a l'Alt Empordà per tal de donar resposta a la situació d'emergència creada pel virus COVID-19.

Resum principals dades atenció durant el confinament domiciliari decretat durant el primer estat d'alarma (14 de març – 19 de juny)

- ✓ 3.143 trucades al *Call Center* dels Serveis Socials, la meitat adreçades a l'equip de primera acollida dels serveis socials bàsics. Un 8% de les trucades ateses eren de persones que s'adreçaven per primera vegada als Serveis Socials.
- ✓ 5.248 persones ateses pels serveis socials bàsics. Es va duplicar el nombre de persones ateses respecte el mateix període de l'any anterior.
- ✓ Gairebé el 50% de les persones ateses ho van ser per raons econòmiques, laborals i mancances socials.
- ✓ 818 persones van percebre ajudes d'urgència social, es va triplicar el nombre de persones beneficiades respecte el mateix període de l'any anterior.
- ✓ 1.244 persones van ser derivades al Centre de Distribució d'Aliments de Figueres. S'ha multiplicat per 4 el nombre de persones ateses respecte el mateix període de l'any anterior. El 20% de les persones ateses han estat noves al recurs.
- ✓ Augment del 35% de nombre d'atencions a víctimes de violència masclista, si es comparava amb el mateix període de l'any anterior.
- ✓ 55 persones ateses pel telèfon de suport psicològic a persones afectades per la COVID-19.
- ✓ Dispositiu de suport telefònic a persones + 70. 13 municipis i 2.552 persones contactades, de les quals es deriva un 4% a serveis socials bàsics.
- ✓ 156 persones ateses pel Servei de Suport Psicològic a persones en dependència i cuidadors/es
- ✓ 306 persones van rebre telemàticament activitats dels Tallers de Memòria
- ✓ 81 famílies van ser ateses pels Serveis d'Intervenció Socioeducativa
- ✓ El servei d'acollida a persones estrangeres ha augmentat un 15% el volum d'atencions setmanals, en comparació amb el mateix període de l'any anterior.
- ✓ 22 joves que migren sols van ser atesos durant el període d'estat d'alarma.
- ✓ La Comissió de Prostitució atén a 13 dones en aquest període i les deriva a d'altres serveis

1.2. Serveis als municipis

L'àrea de Benestar social del Consell Comarcal presta servei al 68 municipis que integren l'Àrea Bàsica de Serveis Socials de l'Alt Empordà. A demanda dels ajuntaments es poden desenvolupar als municipis serveis complementaris als Serveis Socials Bàsics. La taula següent recull de forma resumida els serveis que en funció de les necessitats dels municipis els ajuntaments poden sol·licitar-ne la seva prestació mitjançant un conveni de delegació de competències entre ambdues administracions.

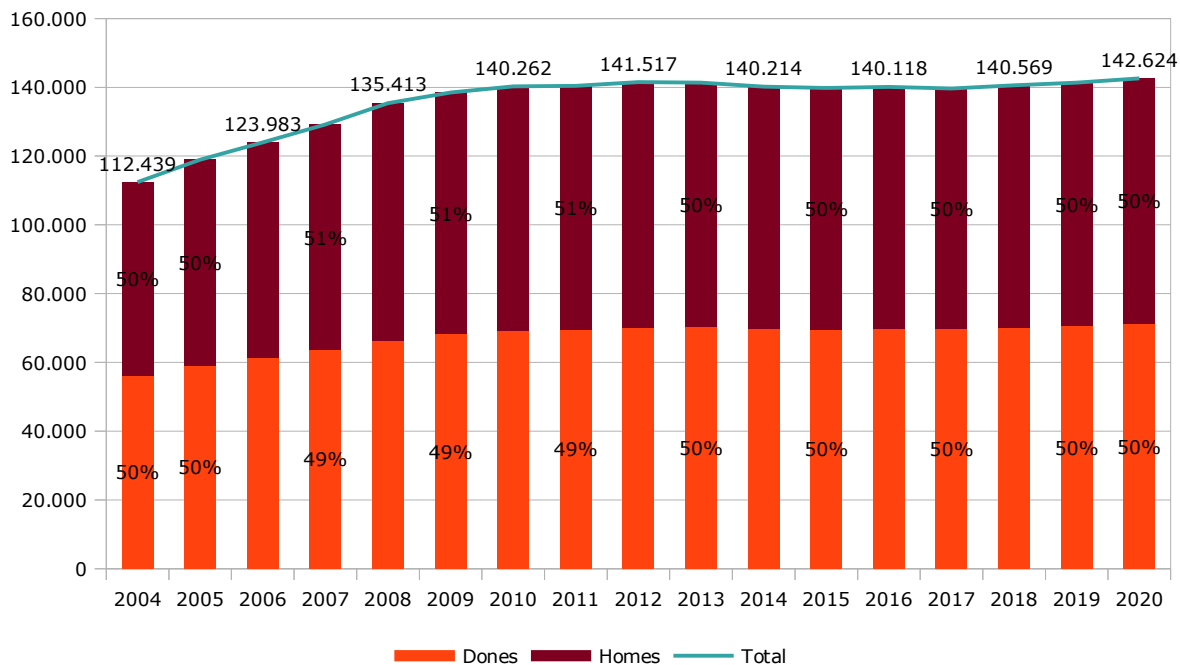
Taula 2: Serveis complementaris als Serveis Socials Bàsics

Servei	Cost per l'ajuntament
Els Cracs – Servei de projectes preventius diürns	1/3 del cost del servei
Espai Menuts	1/3 del cost del servei
Servei de Mesures Educatives Alternatives a la Sanció Administratiu	Gratuit
Tallers de memòria i gimnàstica per a persones grans	400 € / taller
Programa Àncora de prevenció de situacions d'aïllament i soledat de persones grans	En funció de la dimensió del municipi
Xerrades Bon Tracte a les persones grans	Gratuit
Programes locals d'acció comunitària per empoderar la ciutadania i les entitats	100% del cost
Programa de lleure inclusiu (Espiadimonis, etc.)	100% del cost
Observatori Social de l'Alt Empordà. Ofereix als agents locals informació estadística i anàlisi orientada a planificar serveis, projectes i actuacions de forma més estratègica i eficient, per activar els recursos i garantir la inclusió social de la població més vulnerable.	En funció de la demanda

2. La comarca de l'Alt Empordà l'any 2020

L'any 2020 la comarca de l'Alt Empordà tenia registrats 142.624 habitants, amb una distribució per sexes 2020. La població total de l'Alt Empordà, que des de l'any 2011 és manté estable, havia crescut notablement en els anys previs. En el període 2004-2020, s'ha registrat un creixement poblacional del 27%, molt per damunt del creixement de la població al conjunt de Catalunya en els mateixos anys que ha estat del 14%. Aquest creixement de la població, però, sembla que s'estanca en els darrers anys coincidint amb la crisi econòmica i l'etapa en què el procés migratori s'alenteix.

Gràfic 3: Població de l'Alt Empordà (2004-2020)

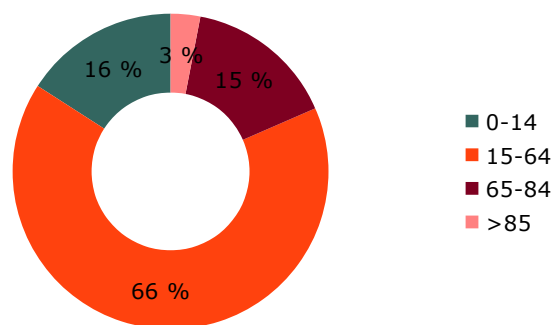

Font: Idescat (2020)

La societat altempordanesa és una societat diversa pel que fa a l'origen de la seva població. L'any 2020 hi conviuen persones de 122 nacionalitat diferents i s'hi parlen aproximadament unes 205 llengües. Un 24,6% de la població de l'Alt Empordà té nacionalitat estrangera tot i que hi ha municipis en què aquest percentatge supera el 30% de la població. Aquest és el cas de Castelló d'Empúries (44%), Sant Pere Pescador (37%), La Jonquera (34%), L'Escala (31%) o Roses (30%). De les persones amb nacionalitat estrangera residents a la comarca, el 30% tenen nacionalitat marroquina, el 13% francesa, el 8% romanesa, el 4% alemanya, el 3,7% hondurenys i el 3% senegalesa.

Per grups d'edat, la població de la comarca l'any 2020 estava distribuïda de la manera següent: un 15,9% de la població era menor de 15 anys; 65,7% de la població tenia entre 15-64 anys i un 18,5% de la població tenia més de 65 anys. Del total de població més gran de 65 anys, el 84% de la població de la comarca té entre 65-84 anys i el 16% de la població és major de 85 anys. Cal tenir en compte, però, que hi ha molts municipis de la comarca on els majors de 65 anys representen més del 25% del total de la seva població com és el cas de Portbou (35,1%), Colera (32,6%), Espolla (30,6%), Mollet de Peralada (30,3%), Biure, (29,9%), Maçanet de Cabrenys (29,7%), Palau de Santa Eulàlia (28,9%), Selva de Mar (28,7%), Port de la Selva (27,7%), Cantallops (27,2%), Rabós (27,2%), Darnius (26,3%), La Vajol (25,8%), Riumors (25,2%) o Pau (25,1%).

Gràfic 4: Distribució de la població Alt Empordà per grups d'edat 2020 (en %)

Font: Idescat (2020)

Les taxes d'envelliment i de sobreenvelliment de l'any 2020 a la comarca continuen enregistrant valors propers a les mitjanes catalanes. L'evolució d'ambdós indicadors en els darrers anys constata la tendència a l'envelliment de la població de la comarca.

Taula 3: Evolució taxa envelliment; taxa de sobreenvelliment i taxa de dependència Alt Empordà (2004-2020)²

	2004	2008	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020 CAT
Taxa envelliment	17,5	16,2	16,8	17,1	17,4	17,6	17,8	18,0	18,2	18,3	18,4	18,9
Taxa sobre envelliment	2,1	2,1	2,5	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9	2,9	2,9	3,0	3,2

Font: Idescat (2019)

La crisi econòmica i la recessió, que s'ha vist agreujada per la pandèmia de la COVID-19, continuen tenint conseqüències en la població més vulnerable i en risc d'exclusió social a la comarca. La taxa de risc de pobresa o exclusió social per al conjunt de Catalunya l'any 2019 era del 26,3 %, xifra que ha experimentat un creixement progressiu els darrers anys. Per sexes, les dones presenten una taxa del 27,8%, significativament superior que la dels homes 24,9%. La població amb nacionalitat estrangera té una taxa de risc d'exclusió del 61,6%³.

El mercat de treball de la comarca presenta signes clars de precarietat que any rere any es reforcen. La temporalitat, l'estacionalitat i l'ocupació autònoma generen situacions de desprotecció social en la població i tenen un clar impacte en els serveis públics orientats a atendre les situacions de vulnerabilitat social.

La taula següent mostra les dades del mercat de treball de la comarca que corresponen a l'any 2020. En l'àmbit laboral s'han començat a identificar impactes visibles de l'agreujament de la crisi social durant la pandèmia de la COVID-19. Els principals indicadors ens mostren com el mercat laboral s'ha contret de forma molt significativa.

La distribució de l'atur per grups d'edat mostra com aquest afecta en proporció similar a tots els grups d'edat a partir dels 35 anys. Per sectors, els Serveis i la Construcció continuen concentrant més del 80% de l'atur de la comarca. D'altra banda, l'atur afecta en major proporció a les persones amb estudis primaris o secundaris que a les persones amb estudis tècnics o superiors.

Pel que fa a les dades de contractació enregistrades a la comarca l'any 2020, cal destacar com la contractació de caràcter temporal continua representant una part molt important del conjunt de nous contractes realitzats (79,23%), tendència que es manté estable respecte l'any anterior.

² Càlcul de les taxes:

Taxa Envelliment= (Població > 64 / Població total) x 100

Taxa sobre envelliment = (Població >85 / Població total) x 100

³ Font: Enquesta de condicions de vida. Idescat 2020.

Taula 4: Dades mercat de treball Alt Empordà 2020

Taxa atur (Desembre 2020)	15,5% (Homes 13,6% / Dones 17,7%) (12,6% el 2019) 13,9% Catalunya (10,4% el 2019) 16,13% Espanya (13,8% el 2018)	
Distribució de l'atur per grups d'edat (mitjana any 2020)	16-24 anys	9,09%
	25-34 anys	18,37%
	35-44 anys	23,55%
	45-54 anys	24,15%
	55-64 anys	24,85%
Distribució de l'atur per sectors (mitjana anys 2020)	Agricultura	4,39%
	Indústria	6,40%
	Construcció	8,34%
	Serveis	74,75%
	Altres ocup.	6,11%
Distribució de l'atur per nivell formatiu (mitjana any 2019)	Sense estudis	5,18%
	Estudis primaris incomplets	11,82%
	Estudis primaris complets	13,03%
	Programes FP (estudis secund.)	6,18%
	Educació General (estudis secund.)	55,73%
	Tècnics – professionals superiors	3,25%
	Universitari (primer cicle)	1,05%
	Universitari (segon i tercer cicle)	3,71%
	Altres	0,06%
% Població aturada segons situació (Desembre 2019)	% aturats de llarga durada	31,7% (CAT 37,0)
	% aturats menors de 30 anys	17,7% (CAT 15,0)
	% aturats majors de 45 anys	49,6% (CAT 53,7)
	% aturades dones	54,8% (CAT 56,3)
	% aturats estrangers	33,6% (CAT 20,7)
Contractació temporal /Nous contractes (Any 2020)	79,23% (80,05% el 2019)	
Contractació total (Any 2020)	31.604 nous contractes Variació interanual -31,43% (Homes -28,75% / Dones -34,67%)	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Xifra (Diputació de Girona), Idescat i Observatori del Treball i Model Productiu de la Generalitat

Les conseqüències socials de la crisi de la COVID-19 a la comarca

Malgrat que els estudis disponibles a dia d'avui no permeten dimensionar quins són els impactes que la situació provoca en la població en situació de major vulnerabilitat social i el conjunt de transformacions socials sobre els esquemes de benestar i atenció a les cures, sí que evidencien la paralització en sec i el retrocés del procés de lleugera recuperació econòmica que s'havia iniciat a mitjans de la dècada passada⁴.

Aquesta crisi econòmica i social està tenint com a conseqüència directa l'increment de les situacions d'atur, la pèrdua d'ingressos econòmics de les llars i l'augment dels deutes hipotecaris de les famílies. El mercat laboral de la comarca s'ha vist afectat de forma molt significativa. La taxa d'atur registral de l'Alt Empordà s'ha situat a finals del mes de desembre de l'any 2020 en el 14,55%, per sobre de la registrada el mateix mes de l'any 2019 que era del 12,63%. La contractació també ha experimentat una davallada respecte l'any anterior. L'any 2020 es van enregistrar 31.604 nous contractes a la comarca, xifra que representa una disminució del 46% respecte les contractacions realitzades durant l'any anterior.

El creixement limitat de la taxa d'atur pot tenir a veure amb les mesures de contenció econòmica desplegades des de l'inici de la pandèmia per part del Govern de l'Estat, com és el cas del ERTO. A principis

4 ECAS (2020). Op. Cit. Fundació FOESSA (2020). Anàlisi i perspectives 2020. Distància social y derecho al cuidado. Fundación FOESSA, Madrid

del mes de març de 2021 a la comarca hi ha actius 2.441 ERTOS que tenen afectació sobre 13.876 treballadors i treballadores⁵.

Els primers mesos de pandèmia mostren un fort impacte sobre els dispositius d'atenció social de la comarca, especialment aquells adreçats a pal·liar la de cobertura de les necessitats bàsiques de la població en situació de major vulnerabilitat. Les persones ateses pels Serveis Socials Bàsics durant l'any 2020 ha crescut un 15% respecte l'any anterior, mentre que el programa de prestacions d'urgència social i les derivacions als Centres de Distribució d'Aliments han triplicat el nombre de persones usuàries.

Es detecta un major impacte en alguns col·lectius de població com els infants, els adolescents, les persones grans, les persones migrants, les persones en situació de sense llar i les dones⁶. La crisi de la COVID-19 està tenint un fort impacte en sectors de població que ja foren víctimes principals de la darrera crisi econòmica que s'inicia el 2008. Grups de població i realitats socials diferents que reconfiguren les necessitats socials emergents, sobre les quals caldrà centrar el focus d'atenció de la intervenció social comunitària en els propers anys⁷.

Més concretament s'ha constatat:

- Un augment molt significatiu de les necessitats relacionades amb la cobertura de les necessitats socials bàsiques, com l'alimentació i l'accés a altres productes de primera necessitat, i el pagament de les quotes hipotecàries o de lloguer.
- En l'àmbit de l'atenció al sensellarisme s'ha constatat la necessitat de reforçar el dispositius d'atenció a aquesta necessitat, tant pel que fa als recursos específics disponibles per atendre el creixement de persones que es troben en situacions de vulnerabilitat habitacional.
- El creixement de les necessitats relacionades amb el projectes i serveis d'atenció a les dones en diferents àmbits.
- Un augment de les situacions d'estrès emocional provocades pel confinament i la restricció de la mobilitat, especialment entre la població adolescent i les persones grans.
- L'augment de les situacions de tensió, de les dificultats de convivència i les violències en l'àmbit familiar. Preocupació especialment per la salut mental dels i les adolescents i dels i les joves de la comarca. En el cas de la població en situació de major vulnerabilitat social ja es detectaven situacions de benestar emocional feble i en seguiment de salut mental abans de la pandèmia, que en el futur immediat previsiblement s'agreuaran.
- Agreujament de les situacions d'aïllament i solitud de col·lectius vulnerables com el de les persones grans, com a conseqüència de la limitació del contacte social.
- Greus dificultats de suport i acompanyament de les famílies als infants i adolescents en l'activitat escolar *online*.
- L'esclatxa digital que afecta en major mesura a les famílies en situació de major risc social ha reforçat la situació de desigualtat educativa, atès que durant els períodes de confinament el sistema educatiu no ha garantit de manera equitativa en tots els centres una atenció adequada.

5 Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Portal de dades Obertes de Catalunya (2 de març de 2021)

6 Síndic de Greuges (2020). *Salut i Drets en la crisi de la COVID-19*. Síndic de Greuges, Barcelona.

7 Angerri, X, Codina, T, Gibert, K (2020). Informe INSESS-COVID1. Identificació de Necessitats Socials Emergents com a conseqüència de la Covid19 i efecte sobre els Serveis Socials del territori. UPC i Fundació ISocial, Barcelona.

Yarker, S., Lang Reinisch, L., Phillipson, C., Doran, P., Lewis, C., Buffel, T., & Goff, M. (2020). COVID-19 and social exclusion: experiences of older people living in areas of multiple deprivation. University of Manchester, Manchester Institute of Collaborative Research on Ageing.

3. Serveis Bàsics d'Atenció Social

Els Serveis Bàsics d'Atenció Social són el primer nivell d'atenció pública de la xarxa de benestar. Estan integrats per diferents equips tècnics que tenen com a funció conèixer, prevenir i activar actuacions destinades a promoure la inclusió social de persones, famílies i grups socials, especialment les que presenten més dificultats i són més vulnerables.

En aquest apartat es faciliten dades de la Secció de Serveis Bàsics d'Atenció Social i dels serveis adscrits a aquesta secció: el Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) i els Serveis d'Intervenció Socioeducativa no residencial per a infants i adolescents (SIS).

3.1. L'atenció social bàsica a la comarca

Els Serveis Bàsics d'Atenció Social porten a terme funcions d'informació, orientació i assessorament, valoració i diagnosi de situacions de necessitats socials, detecció, prevenció i intervenció en situacions de risc social, de treball social comunitari, formulen propostes de derivació als serveis socials especialitzats, apliquen tractaments de suport a les persones, famílies o grups, gestionen recursos i prestacions econòmiques i/o ajuts tecnològics i presten serveis d'ajut a domicili, teleassistències, centres oberts per infants i adolescents i altres que siguin determinats per via reglamentària, atès el desplegament de la Llei de Serveis Socials i la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en situació de dependència.

Des de l'any 2018 el Consell Comarcal de l'Alt Empordà configura l'Àrea Bàsica de Serveis Socials en 2 grans Unitats d'atenció diferenciades, l'EBAS Unitat Litoral i l'EBAS Unitat Interior que incorporen el conjunt de 67 municipis de la comarca. Els municipis formen part d'una de les dues Unitats en funció de les característiques demogràfiques de la seva població, la dispersió sobre el territori, les necessitats i problemàtiques socials que presenten les diferents poblacions i la zonificació sobre el territori del sistema de salut públic⁸.

Cadascuna de les Unitats d'atenció s'organitzen en tres equips diferenciats amb la finalitat de plantejar itineraris d'atenció social a les persones segons les seves necessitats i característiques: l'equip d'Acollida i Promoció Social, l'equip de Famílies i Infància i l'equip de Dependència i Promoció de l'Autonomia.

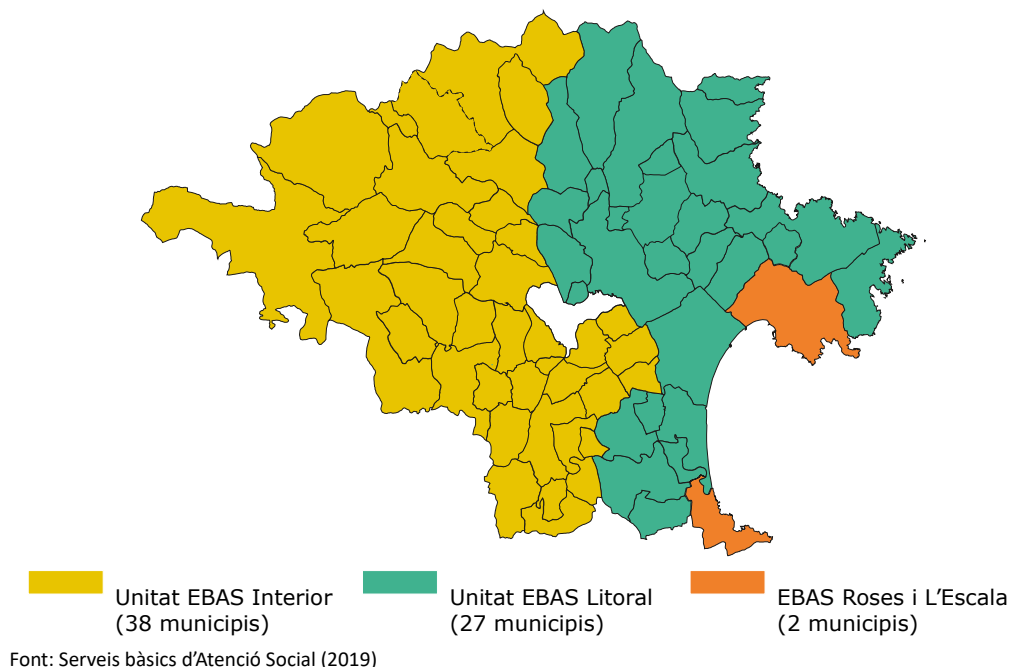
Els equips dels Serveis Bàsics d'Atenció Social fan atenció presencial als diferents municipis de la comarca e forma itinerant i permanent a les dues seus dels EBAS, concretament l'EBAS Unitat Litoral a Castelló d'Empúries i l'EBAS Unitat Interior a Vilafant.

⁸ EBAS Unitat Interior: Albanyà, Agullana, Avinyonet de Piuigventós, Bàscara, Biure, Boadella-Les Escaules, Borrassà, Cabanelles, Cantallops, Capmany, Cistella, Darnius, El Far d'Empordà, Fortià, Garrigàs, La Jonquera, Lladó, Llers, Maçanet de Cabrenys, Navata, Ordis, Palau de Santa Eulàlia, Pontós, Pont de Molins, Riumors, Sant Llorença de la Muga, Sant Llogaia d'Àlguema, Sant Miquel de Fluvià, Sant Mori, Saus-Camallera, Siurana, Terrades, La Vajol, Vilafant, Vilamalla, Vilanant, Vilasacra I Vilaür.

EBAS Unitat Litoral: L'Armentera, Cabanes, Cadaqués, Castelló d'Empúries, Colera, Espolla, Garriguella, Llançà, Masarac i Vilarnadal, Mollet de Peralada, Pau, Palau-saverdera, Pedret I Marzà, Peralada, Portbou, Port de la Selva, Rabós, Sant Climent Sescebes, Sant Pere Pescador, Selva de Mar, Torroella de Fluvià, Ventalló, Vilabertran, Viladamat, Vilajuïga, Vilamacolum i Vilamaniscle

Mapa 1: Distribució de les Unitats d'atenció de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials de l'Alt Empordà 2020

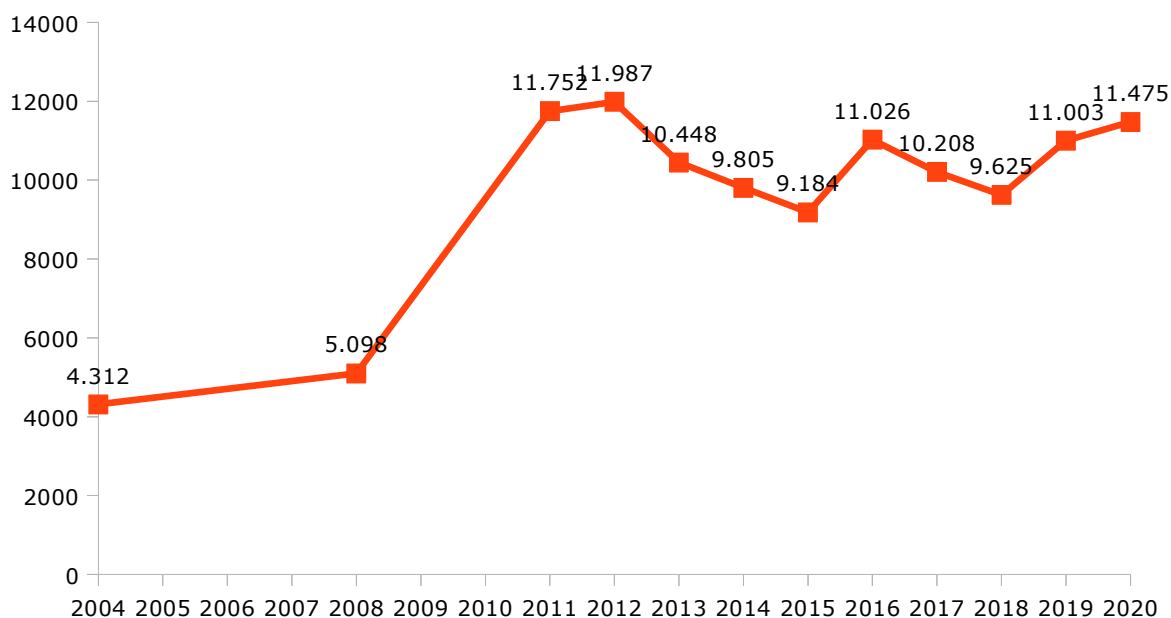

L'evolució dels principals indicadors de gestió dels Serveis Bàsics d'Atenció Social (SBAS) mostra com, en els darrers anys i pel que fa al volum de població atesa, s'ha produït una inflexió creixent que coincideix amb l'any en què esclata la crisi econòmica, tal i com mostra el gràfic 5. L'any 2020 s'ha registrat un creixement del 15% en les persones ateses respecte l'any anterior com a conseqüència de l'agreujament de la crisi social provocada per la pandèmia de la COVID-19. Els equips d'atenció social bàsica han constatat un augment molt significatiu de les demandes relacionades amb la cobertura de les necessitats socials bàsiques, com l'alimentació i l'accés a altres productes de primera necessitat. Les professionals dels SBAS han constatat l'emergència de nous perfils de vulnerabilitat caracteritzats per la fragilitat d'ingressos que arrel de la paralització de l'economia local han requerit el suport puntual dels serveis socials per a fer front a necessitats bàsiques. Durant tot l'any 2020 les dues Unitats d'atenció han atès un volum de població mot semblant, concretament un 53% de les persones ateses pels SBAS ho han estat per la Unitat Litoral i un 47% per la Unitat Interior.

Especialment rellevant és posar aquestes dades en relació al total de la població de la comarca. Mentre que l'any 2004 la població atesa pels Serveis bàsics d'Atenció Social representava el 5,7% del total de la comarca, l'any 2020 aquesta ha representat el 12,0%. La EBAS Unitat Interior ha registrat aquest any una taxa de població atesa del 10,9%, mentre que a la EBAS Unitat Litoral ha estat del 13,1%.

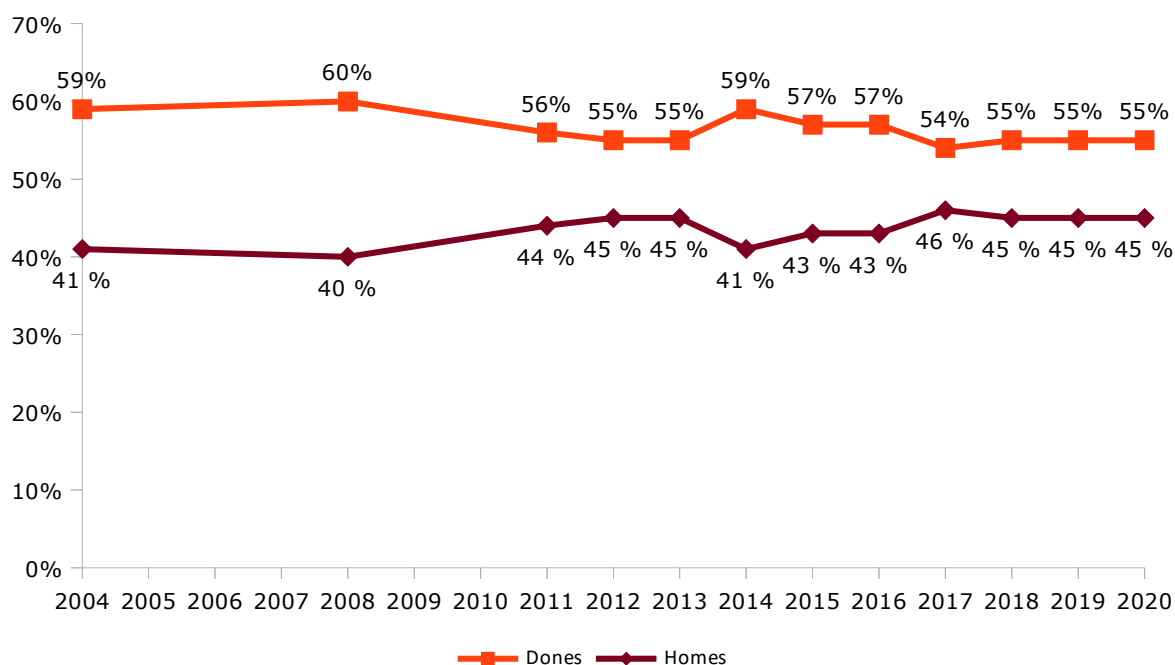
Pel que fa a la distribució per sexe de la població atesa, s'observa com l'any 2020 es manté la tendència a igualar les persones ateses per sexe. Tanmateix, les dones continuen sent majoritàries entre les persones ateses pels serveis socials de la comarca.

Gràfic 5: Població atesa pels Serveis bàsics d'Atenció Social a l'Alt Empordà 2004-2020

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

Gràfic 6: Població atesa pels Serveis Bàsics d'Atenció Social de l'Alt Empordà per sexe 2004-2020 (en %)

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

Aquest creixement de la població atesa pels Serveis bàsics d'Atenció Social que s'observa en el període 2004-2020 és paral·lel al que s'enregistra en l'evolució dels principals indicadors de l'atenció social bàsica.

Taula 5: Síntesi d'indicadors d'activitat dels Serveis bàsics d'Atenció Social (2004-2020)

	2004	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Persones ateses	4.312	5.098	11.752	11.987	10.448	9.805	9.184	11.206	10.208	9.625	11.003	11.475
% Homes atesos	41%	40%	44%	45%	45%	41%	43%	43%	46%	45%	45%	45%
% Dones ateses	59%	60%	56%	55%	55%	59%	57%	57%	54%	55%	55%	55%
% Població atesa / població total	5,7%	5,5%	12,4%	12,4%	10,8%	10,2%	9,7%	11,9%	10,9%	10,2%	11,6%	12,0%
Total expedients	2.945	4.150	5.617	6.623	5.266	4.232	4.637	4.800	5.633	5.289	4.922	5.678
Total entrevistes	8.020	10.888	15.835	17.642	14.691	15.595	14.911	15.152	14.653	14.905	13.414	12.759 (2)
Primeres entrevistes	1.645	2.291	2.712	2.057	2.050	2.508	2.210	1.659	1.603	1.824	1.292	788 (2)
% Entrevistes a domicili	13,8%	16,7%	13,1%	16,2%	17,7%	12,6%	13,1%	9,4%	10,3%	5,1%	15,2%	4,7 (2)
Atenció prioritària (1)	nd	nd	nd	615	331	281	605	545	813	423 (2)	731	nd

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

(1) L'atenció prioritària és l'atenció d'urgència a una persona sense cita prèvia.

(2) No inclouen dades de Roses i l'Escala.

Taula 6: Síntesi d'indicadors d'activitat de les Unitats d'atenció de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials de l'Alt Empordà (2020)

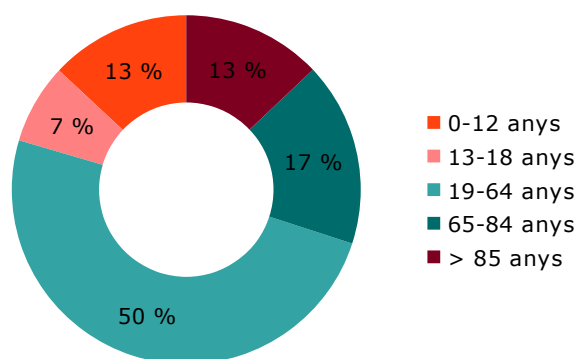
	EBAS Unitat Interior	EBAS Unitat Litoral	EBAS Roses	EBAS L'Escala
Persones ateses	3.127	4.865	2.126	1.357
% Homes atesos	44%	45%	47%	47%
% Dones ateses	56%	55%	53%	53%
% Població atesa / població total	10,9%	13,3%	10,7%	13,2%
Total expedients	1.319	1.971	1.582	806
Total entrevistes	5.297	7.462	nd	nd
% Entrevistes a domicili	6,5%	3,5	nd	nd
Atenció prioritària (1)	nd	nd	nd	nd

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

(1) L'atenció prioritària és l'atenció d'urgència a una persona sense cita prèvia.

Pel que fa a la distribució de la població atesa per grups d'edat, l'any 2020 un 50% de les persones ateses tenen entre 19 i 64 anys, un 30% més de 65 anys i un 20% tenen menys de 18 anys.

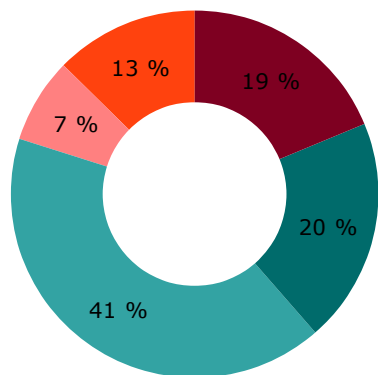
Gràfic 7: Població atesa per grups d'edat 2020 (en %)

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

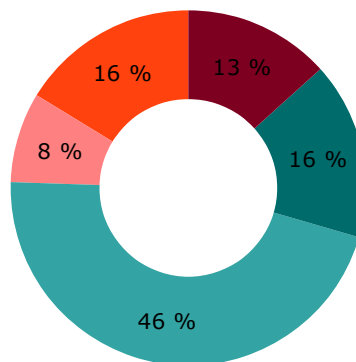
Si tenim en compte la distribució d'edats de la població atesa per Unitats d'Atenció, s'observa que en ambdós casos l'any 2020 s'ha atès un volum de població adulta semblant, però es registra un contrast pel que fa les franges d'edat més joves i envellides. En aquest sentit, a la EBAS Unitat Interior un 39% de les persones ateses tenen més de 65 anys i un 20% són menors d'edat, mentre que a la EBAS Unitat Litoral un 24% de les persones ateses són menors de 18 anys i un 29% majors de 65 anys.

Gràfic 8: Població atesa per grups d'edat EBAS Unitat Interior 2020 (en %)

0-12 anys 13-18 anys 19-64 anys
65-84 anys > 85 anys

Gràfic 9: Població atesa per grups d'edat EBAS Unitat Litoral 2020 (en %)

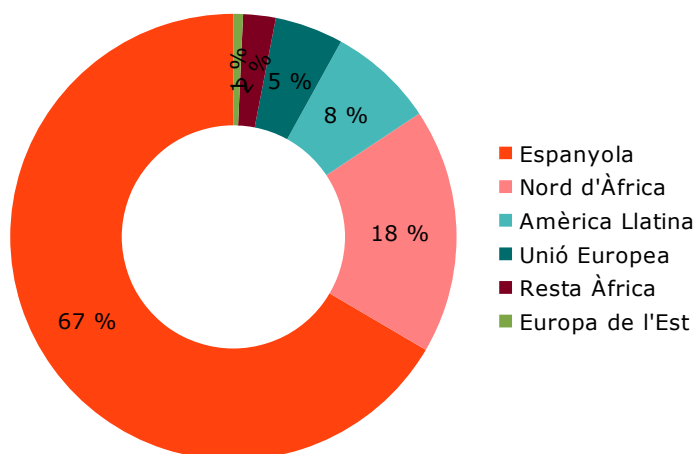

0-12 anys 13-18 anys 19-64 anys
65-84 anys > 85 anys

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

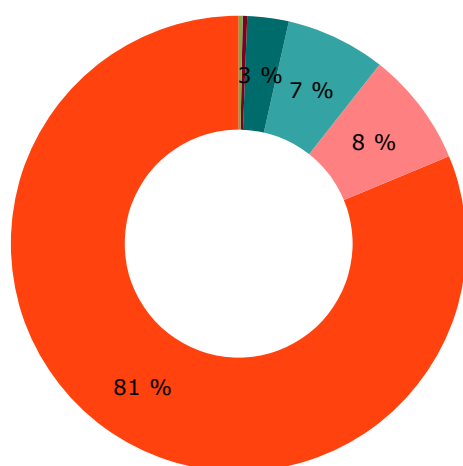
En relació a la nacionalitat de la població atesa, cal indicar que la proporció de persones de nacionalitat espanyola i d'origen estranger és molt similar a la realitat demogràfica de la comarca i es manté estable respecte els anys anteriors. Un 67% de la població atesa té nacionalitat espanyola, un 18% del nord d'Àfrica, un 8% de l'Amèrica llatina, un 5% d'algun país de la UE i un 2% de la resta d'Àfrica.

Gràfic 10: Població atesa per nacionalitat 2020 (en %)

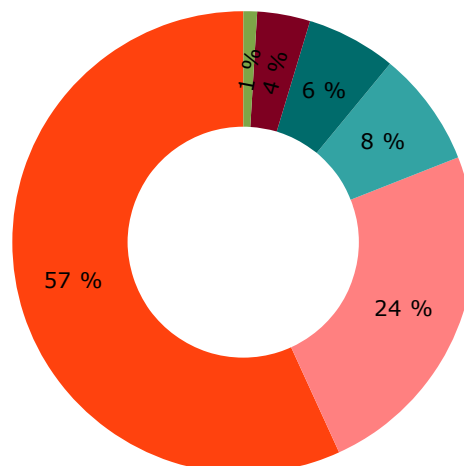
Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

Gràfic 11: Població atesa per nacionalitat EBAS Unitat Interior 2020 (en %)

■ Espanyola   ■ Nord d'Àfrica
■ Amèrica Llatina   ■ Unió Europea
■ Resta Àfrica   ■ Europa de l'Est

Gràfic 12: Població atesa per nacionalitat EBAS Unitat Litoral 2020 (en %)

■ Espanyola   ■ Nord d'Àfrica
■ Amèrica Llatina   ■ Unió Europea
■ Resta Àfrica   ■ Europa de l'Est

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

Pel que fa a les principals problemàtiques ateses pels Serveis bàsics d'Atenció Social l'any 2020 és rellevant destacar com el 27,4% han estat de caràcter econòmic; el 18,4% estan relacionades amb problemàtiques de salut, el 16,9% estaven vinculades a l'àmbit laboral, l'11% amb mancances socials i el 8,2% estan relacionades amb situacions de diversitat funcional. Respecte els anys anteriors, s'ha evidenciat un creixement de les necessitats econòmiques i laborals treballades pels serveis socials bàsics, previsiblement com a conseqüència de l'agreuiment de la crisi social provocada per la pandèmia de la COVID-19.

Taula 7: Problemàtiques ateses pels Serveis bàsics d'Atenció Social (en %)

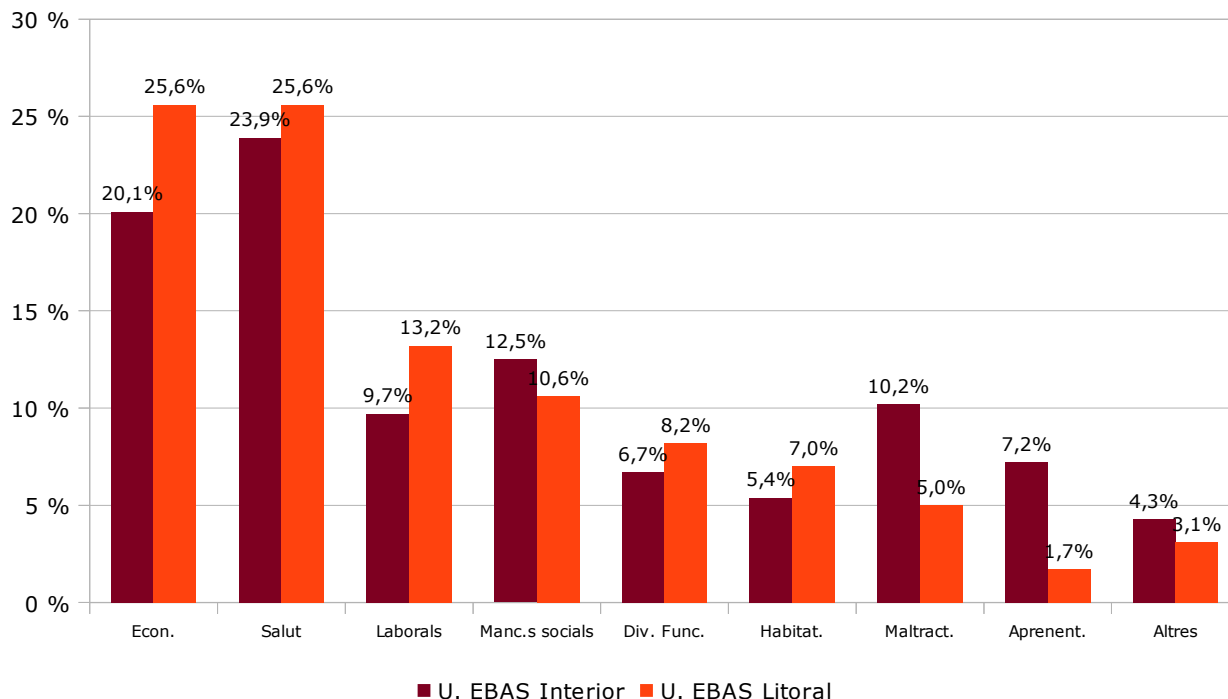
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Econòmiques									
Ingressos insuficients; sense ingressos; deutes; administració deficient; altres	26,5	28,5	30,6	29,8	29,7	23,3	21,8	21,3	27,4
Salut									
Malaltia física transitòria; malaltia mental transitòria; malaltia física crònica; malaltia mental crònica; malaltia greu; malaltia d'alt risc; malaltia d'Alzheimer i altres demències; alcoholisme; consum de drogues; ludopatia; altres	17,7	16,2	15,1	17,5	18,0	21,8	15,3	18,0	18,4
Laborals									
Prestació d'atur; atur amb subsidi; treball esporàdic; temporers; treball submergit; activitats marginals; cerca primera feina; inadaptació laboral; manca de formació; altres	16,4	17,2	17,9	17,0	16,2	16,0	14,9	14,9	16,9
Mancances socials									
Mendicitat; indigència; rebuig social; transeünts; dificultat relacions familiars/socials; dificultats d'integració social; aïllament físic; indicis de trastorns mentals; victimització; conductes asocials o delictives; manca d'autonomia personal	15,1	13,2	15,2	13,1	12,3	14,1	12,0	13,2	11,0

Diversitat funcional Discapacitat física; discapacitat amb mobilitat reduïda; discapacitat amb necessitat de 3a persona; discapacitat psíquica; discapacitat sensorial i altres	10,0	6,9	5,0	5,1	5,0	7,4	18,1	16,0	8,2%
Habitatge Manca d'habitatge; manca serveis i subministraments; habitatge deficient; amuntegaments: barraquisme; desnonaments	5,2	5,6	6,5	6,0	7,0	10,0	7,7	6,8	7,1
Maltractaments Violència de gènere, maltractament als fills, maltractament a la gent gran	3,5	6,8	4,5	4,2	4,1	2,4	3,3	3,4	4,8
Aprenentatge Analfabetisme; escolaritat obligatòria inacabada; dificultats d'aprenentatge escolar; absentisme escolar; inadaptació escola; altres	3,6	4,0	4,1	3,8	4,0	3,9	4,2	3,2	2,8
Altres	2,1	1,6	1,1	3,5	3,8	1,1	2,7	3,1	3,4

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

Pel que fa a la distribució de les problemàtiques ateses en funció de la Unitat d'atenció, s'observa com l'EBAS Unitat Interior s'han atès principalment situacions derivades de dificultats econòmiques (21%), salut (20%), laborals (16%) i de diversitat funcional i mancances socials (12%). Mentre que l'EBAS Unitat Litoral ha atès principalment situacions relacionades amb diversitat funcional (23%), problemàtiques econòmiques (21%), salut (20%) i mancances socials (15%)

Gràfic 13: Problemàtiques ateses per les Unitats d'atenció de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials de l'Alt Empordà 2020 (en %)

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

En l'àmbit de la detecció de situacions de maltractament en l'àmbit familiar els Serveis bàsics d'Atenció Social actuen coordinadament amb serveis especialitzats de l'Àrea de Benestar per tal d'oferir recursos i fer el seguiment i evolució de les persones afectades.

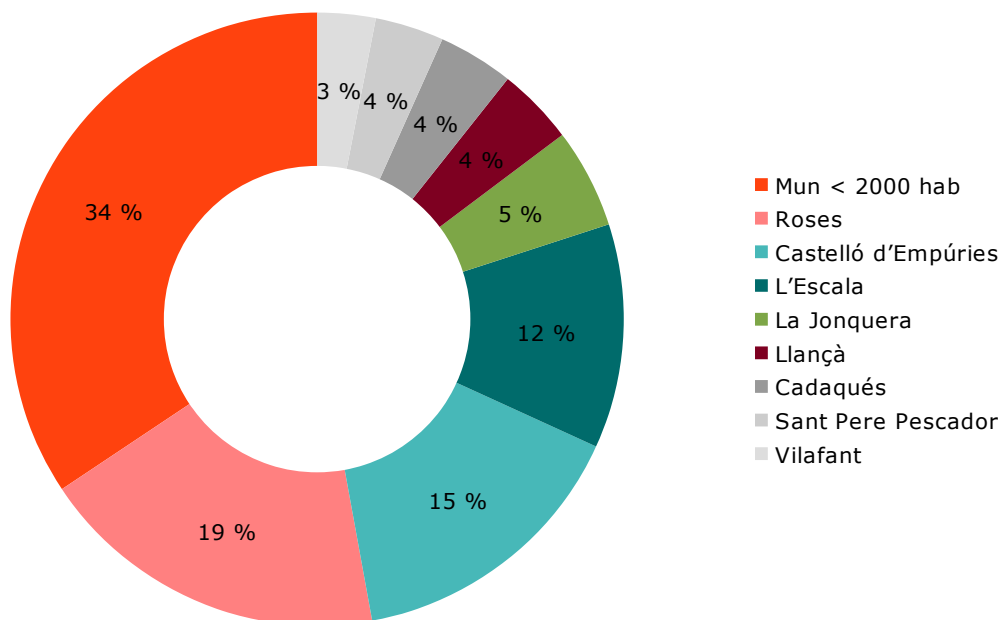
En l'àmbit de la infància, l'any 2020 s'han detectat 650 casos en què s'ha observat algun indicador de risc de maltractament i/o negligència a infants i adolescents. D'aquests un 40% han estat detectats per l'EBAS de Roses, un 32% per l'EBAS Unitat Interior i el 28% per l'EBAS Unitat Litoral. Com en els anys anteriors, en la majoria de casos (87%) es van detectar casos de negligència i maltractament psicològic.

Pel que fa als indicis de maltractament a persones grans (majors de 65 anys) en l'àmbit familiar, s'han detectat 43 casos. D'aquests, un 58% dels casos han estat detectats per l'EBAS Unitat Litoral, un 30% per l'EBAS Unitat Interior i el 4% restant per l'EBAS Roses. Dels casos detectats l'any 2020, el 63% eren dones i el 37% homes. En un 27% dels casos es va detectar una situació d'autonegligència, en un 18% d'abús psicològic, en el 17% de negligència per part de les persones cuidadores més properes, en el 14% situacions d'explotació financera i en el 12% casos d'abús físic.

En l'àmbit de la violència masclista, el Serveis bàsics d'Atenció Social també han treballat amb 224 dones en què s'ha detectat indicis de maltractament per violència de gènere,. D'aquests casos un 48% han estat detectats per l'EBAS Roses, un 29% per l'EBAS Unitat Litoral i el 22% per l'EBAS Unitat Interior. Un 67% dels casos detectats el 2020 han estat derivats a algun dels recursos adscrits al Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) comarcal.

Finalment, el gràfic següent mostra la distribució de la població atesa l'any 2020 en els municipis de la comarca, exceptuant Figueres que compta amb Serveis Socials propis.

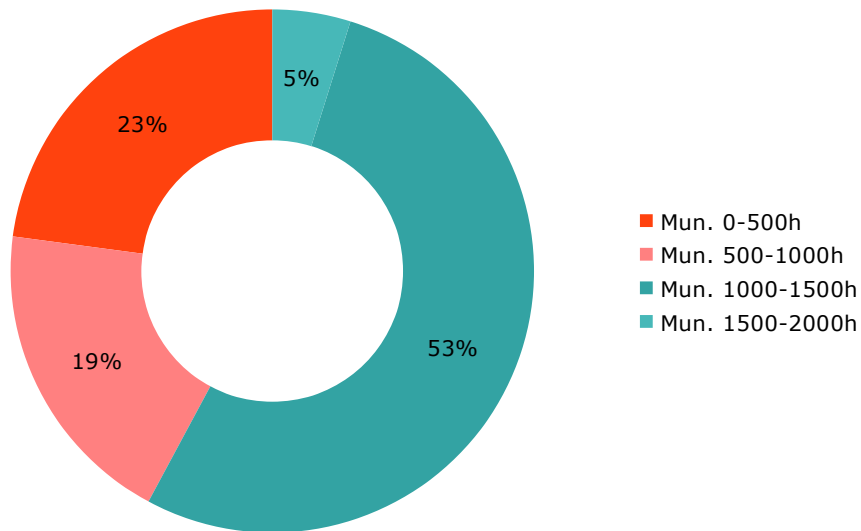
Gràfic 14: Distribució de la població atesa pels Serveis Bàsics d'Atenció Social per municipi 2020 en %)

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2019)

L'any 2020 un 34% de la població atesa pels Serveis Bàsics d'Atenció Social a la comarca resideixen en municipis de menys de 2.000 habitants. D'aquesta població atesa un 53% resideix en municipis de 1.000 a 1.500 habitants, un 23% en municipis de menys de 500 habitants, un 19% en pobles de 500 a 1.000 habitants i un 5% ho fa en municipis de 1.000 a 1.500 habitants.

Gràfic 15: Distribució de la població atesa pels Serveis Bàsics d'Atenció Social en els municipis de menys de 2000 habitants 2020 (en %)

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

Taula 8: Taxa de població atesa pels Serveis Bàsics d'Atenció Socials per municipi 2020 (en %)

Municipi	Taxa de població atesa
Roses	10,7%
Castelló d'Empúries	15,8%
L'Escala	13,2%
Vilafant	6,5%
Llançà	9,8%
La Jonquera	18,2%
Cadaqués	16,9%
Sant Pere Pescador	19,9%
Municipis 1.500-2.000 hab	5,4%
Municipis 1.000-1.500 hab	10,7%
Municipis 500-1.000 hab	13,0%
Municipis < 500 hab	9,7%
Alt Empordà	12,0%

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

Els Serveis bàsics d'Atenció Social compten amb un sistema de recollida de queixes que té com a objectiu millorar la qualitat del servei i l'atenció a la ciutadania. Aquest sistema garanteix una atenció específica i ràpida a les demandes efectuades a través d'un sistema de registre propi de les queixes i del procés de resposta de la demanda. L'any 2020 es varen atendre 6 queixes, dada que ha decregut un 75% respecte l'any anterior. La majoria de les queixes estaven relacionades amb la demanda de més informació en relació a ajuts econòmics.

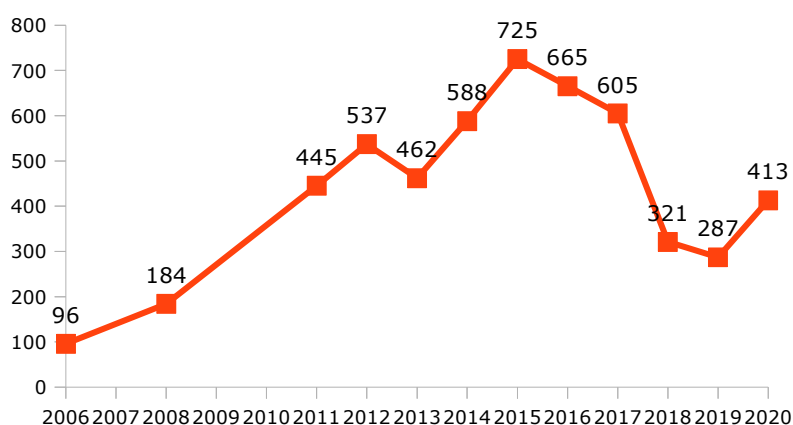
3.1.1. Renda garantida de ciutadania

La Renda garantida de ciutadania (RGC) és una prestació social a través de la qual s'asseguren els mínims d'una vida digna a les persones i unitats familiars que reuneixen els requisits establerts per la Llei 14/2017 de 20 de juliol. El mes de setembre de 2017, en què es posa en funcionament la RGC, els perceptors de l'antiga Renda Mínima d'Inserció (RMI) van passar a percebre automàticament aquesta nova prestació.

L'objectiu de la RGC és que tots els nuclis familiars tinguin un nivell d'ingressos mínims per poder atendre directament les seves necessitats bàsiques. En els propers anys podrem observar l'impacte d'aquesta prestació en la resta de recursos orientats a la cobertura de necessitats bàsiques tramitats pels Serveis Bàsics d'Atenció Social.

El gràfic següent mostra l'evolució dels expedients RMI i RGC treballats pels Serveis bàsics d'Atenció Social de la comarca. Des de l'entrada en funcionament de la RGC el setembre de 2017 el nombre d'ajuts actius a l'Alt Empordà ha disminuït molt significativament. L'any 2020 s'ha registrat un creixement del 44% del nombre d'expedients actius respecte l'any anterior.

Gràfic 16: Expedients RGC actius (2006-2020) (1)

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social i Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (2020)

(1) Fins l'any 2016 les dades es refereixen a la RMI

L'any 2020 el programa de RGC té 935 persones beneficiàries a l'Àrea Bàsica de Serveis socials de l'Alt Empordà. La taxa de persones beneficiàries de la RGC en relació a la població de la comarca l'any 2019 és del 1%, si es compara aquesta dada amb l'any 2014, la taxa de persones beneficiàries de la Renda Mínima d'Inserció (RMI) de la comarca era del 2,0%.

Taula 9: Síntesi d'indicadors bàsics RMI/RGC (2012-2020) (1)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Expedients RMI/RGC	537	462	588	725	665	605	321	287	437
Persones beneficiàries	-	-	1.946	1.754	1.779	1.564	796	672	935
% Adults	-	60%	51%	59%	58%	60%	nd	nd	nd
% Infants	-	40%	49%	41%	42%	40%	nd	nd	nd
Taxa beneficiaris RGC/població atesa	-	-	20%	19%	16%	15%	8,3%	6,1%	8,1%
Taxa beneficiaris RGC/població total	-	-	2,0%	1,9%	1,9%	1,7%	0,8%	0,6%	1,0%

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social i Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (2020)

(1) Fins l'any 2016 les dades es refereixen a la RMI

Taula 10: Síntesi d'indicadors bàsics RGC per Unitat d'Atenció de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials de l'Alt Empordà 2020

	EBAS Unitat Interior	EBAS Unitat Litoral	EBAS Roses	EBAS L'Escala
Expedients RGC	102	167	105	39
Persones beneficiàries	240	397	236	62
Taxa beneficiaris RGC/població atesa	7,8%	8,2%	11,1%	4,6%
Taxa beneficiaris RGC/població total	0,8%	1,1%	1,2%	0,6%

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social i Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (2020)
(1) Fins l'any 2016 les dades es refereixen a la RMI

3.1.2. Servei d'acompanyament a la inserció laboral per a persones beneficiàries de la RGC

El servei d'acompanyament a la inserció laboral ofereix a persones que perceben la Renda Garantida de Ciutadania un acompanyament en el procés de transició a la inserció i orientació per a la millora de la seva ocupabilitat⁹. L'itinerari s'inicia amb una entrevista individual i continua amb un procés personalitzat de sessions individuals o bé grupals en funció de les necessitats individuals i de la situació contextual. Aquest també ofereix l'oportunitat de realitzar un període de pràctiques formatives a l'empresa.

L'any 2020 es van atendre 54 persones, de les quals un 59% eren dones. Pel que fa a l'edat de les persones ateses, un 95% eren majors de 40 anys. Un 65 % de les persones ateses tenia nacionalitat espanyola.

Taula 11: Síntesi d'indicadors del Servei d'acompanyament a la inserció laboral per a persones beneficiàries de la RGC

	2019	2020
Persones ateses	41	54
% Homes	46%	41%
% Dones	54%	59%
Taxa de persones ateses sobre persones amb RGC	6,1%	5,6%
Insercions laborals	10	5
Persones en pràctiques laborals	2	0
Sessions individuals	345	486
Sessions grupals	54	2
Empreses contactades	138	-

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

3.1.3. Programa de prestacions econòmiques per urgències socials

El programa de prestacions econòmiques no periòdiques per urgències socials és un recurs per donar resposta a les persones amb carència de recursos econòmics que han d'afrontar necessitats bàsiques i quotidianes de caràcter puntual i urgent (manutenció i alimentació, allotjament, pagament de subministres).

⁹ El requisit imprescindible que han de complir les persones participants és estar percebent el Complement d'activació d'inserció social/laboral de la RGC

El nombre de persones beneficiàries de prestacions d'urgència social de l'any 2020 s'ha triplicat respecte l'any anterior, com a conseqüència del creixement de necessitats socials provocada per l'agreujament de la crisi social resultant de la pandèmia de la COVID-19. L'emergència de nous perfils de vulnerabilitat estretament relacionats amb l'impacte de la crisi social sobre el mercat laboral i l'economia ha tingut en aquest cas un impacte significatiu sobre el conjunt de dades d'atenció del programa. El creixement del pressupost destinat a aquest programa s'ha finançat amb aportacions extraordinàries provinent de fons propis del Consell Comarca, del Departament de Treball Afers Socials i Famílies, de la convocatòria extraordinària "Benestar i Comunitat" de DipSalut (Diputació de Girona) i dels ajuntaments de la comarca.

Taula 12: Síntesi d'indicadors bàsics Ajuts d'urgència (2004-2020) (1)

	2004	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nombre d'ajuts	41	112	823	994	1.065	2.268	2.407	2.163	2.058	1.035	1.049	1.657
Despesa total (€)	4.274 €	27.309 €	162.116 €	155.071 €	192.968 €	281.797 €	200.339 €	336.27€	328.121 €	237.945 €	180.454 €	269.147 €
Beneficiaris homes	-	-	541	670	1.152	1.756	1.786	2.221	2.165	720	616	1.795
Beneficiaries s dones	-	-	521	782	1.294	2.048	2.140	2.441	2.586	944	702	2.053
Total beneficiaris	-	-	1.062	1.452	2.446	3.804	3.926	4.662	4.751	1.664	1.287	3.848
Ajut mitjà	104€	243€	197€	156€	181€	124€	83€	155€	159€	230€	172€	162€
Ajut mitjà beneficiari/a	-	-	152€	106€	79€	74€	51€	72€	69€	142€	140€	70€
Despesa corrent per habitant (2)	0,05€	0,2€	1,7€	1,6€	2,0€	2,9€	2,2€	3,6€	3,5€	2,5€	1,9€	2,8€
Taxa de beneficiaris / població atesa	-	-	9,0%	12,1%	23,4%	38,8%	42,7%	41,6%	46,5%	17,3%	11,7%	33,5%

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

(1) Les dades referents a aquest programa inclouen els municipis de Roses i L'Escala. A partir de l'any 2018 s'han introduït millores en el sistema de registre d'aquest programa que han permès ajustar amb més precisió les dades de gestió.

(2) Pressupost destinat a ajuts d'urgència social / Habitants de l'àrea bàsica de Serveis Socials de la comarca

Taula 13: Síntesi d'indicadors bàsics Ajuts d'urgència per Unitat d'Atenció de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials de l'Alt Empordà 2020

	EBAS Unitat Interior	EBAS Unitat Litoral	EBAS Roses	EBAS L'Escala
Nombre d'ajuts	363	570	513	211
Despesa total	55.203 €	102.894 €	86.141 €	24.907 €
Beneficiaris homes	563	815	232	185
Beneficiaries dones	629	995	280	149
Total beneficiaris	1.192	1.810	512	334
Ajut mitjà	152 €	181 €	168 €	118 €
Ajut mitjà beneficiari/a	46 €	57 €	168 €	74 €
Despesa corrent per habitant (1)	1,9€	2,8€	4,4€	2,4€
Taxa de beneficiaris/població atesa	38%	37%	24%	25%

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

(1) Pressupost destinat a ajuts d'urgència social / Habitants dels municipis de la Unitat

Ajuts pobresa energètica

L'any 2018 es va crear una línia d'ajuts específica per atendre situacions de pobresa energètica, prevista a la Llei 24/2015, del 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica. En relació a aquesta línia d'ajuts, l'any 2020 van percebre aquestes prestacions d'urgència 296 persones de les quals un 62% eren homes. El pressupost total d'aquesta línia d'ajuts a l'Àrea Bàsica de Serveis Socials de l'Alt Empordà va ser de 64.868,05 €, que correspon al pressupost assignat pel DTASiF per cobrir una part del deute de les persones en situació de vulnerabilitat energètica. Aquest pressupost s'ha vist retallat significativament respecte el de l'any anterior.

Taula 14: Síntesi d'indicadors bàsics Ajuts d'urgència per atendre situacions de pobresa energètica (2018-2020)

	2018	2019	2020
Despesa prestacions pobresa energètica (€)	47.961 €	116.688 €	64.868 €
Persones beneficiàries prestacions pobresa energètica	194	915	296
<i>Beneficiaris homes</i>	<i>78</i>	<i>388</i>	<i>185</i>
<i>Beneficiaries dones</i>	<i>116</i>	<i>527</i>	<i>111</i>
Taxa de beneficiaris/població atesa	5,2%	20,6%	2,6%

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

3.1.4. Servei d'Habitatge Social

El Servei d'Habitatge Social és un servei de residència temporal per a persones adultes en situació d'exclusió social i famílies monomarentals i monoparentals amb fills/es a càrrec que no disposen de xarxa familiar o de suport de proximitat. El servei disposa en l'actualitat de 3 habitatges amb 10 places per a persones adultes i 5 per a menors d'edat a la comarca. Aquest servei està gestionat per SUARA Cooperativa.

L'any 2020 l'estada mitjana en el recurs ha estat de 153 dies. En relació a l'any anterior ha crescut un 28% el nombre de persones usuàries d'aquest servei residencial d'urgència. Aquesta augment s'explica per la situació d'estat d'alarma decretada durant la primavera per a fer front al virus de la COVID-19, que va provocar el tancament d'altres recursos i proveïdors de serveis d'acollida residencial. Aquest situació ha provocat un augment de les persones ateses per part del Servei d'Habitatge Social, recurs que s'ha mantingut obert durant tot l'any 2020 absorbint la demanda no atesa per altres serveis o recursos.

Taula 15: Principals indicadors de gestió del Servei d'habitatge social (2011-2020)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nombre d'habitatges	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Places disponibles	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
% ocupació habitatges/any	92%	85%	61%	100%	74%	100%	73%	98%	100%	100%
Nombre d'usuaris homes	6	7	11	8	19	6	9	8	5	10
Nombre d'usuaris dones	6	7	9	9	15	13	15	17	15	20
Nombre d'usuaris menors	7	6	4	7	-	9	10	10	15	15
Cost mitjà per estada diària	8,95€	9,62 €	13,46 €	8,30 €	11,00€	nd	9,50€	7,68€	5,97€	6,52€
Temps mitjà de l'estada (dies)	279	222	111	214	80	192	134	150	191	153

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

3.1.5. Centre de Distribució d'Aliments (CDA)

En aquest moment econòmic crític la garantia de les necessitats més bàsiques de les famílies i infants en situació de major vulnerabilitat social ha esdevingut una prioritat per a les administracions públiques. Els Serveis bàsics d'Atenció Social, per tal de cobrir aquestes necessitats en el territori, treballen conjuntament amb les entitats del tercer sector.

A la nostra comarca, tenim establerta la col·laboració amb les diferents Càritas Parroquials que hi ha a l'Alt Empordà per tal d'arribar a totes les poblacions.

En els municipis en què no hi ha una entitat que es faci càrrec d'atendre aquestes demandes, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà s'ha aollit al programa CDA-Figueres que aglutina a Càritas Diocesana de Girona Càritas Alt Empordà Interior, Creu Roja, Ajuntament de Figueres i Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

L'any 2020 el CDA-Figueres ha atès 1.590 persones derivades pels Serveis Bàsics d'Atenció Social de l'àrea de Benestar. En els municipis amb un programa propi de distribució d'aliments s'han atès un total de 3.894 persones. En total, 5.484 persones han estat derivades al recurs CDA l'any 2020.

La crisi social agreujada per la pandèmia de la COVID-19 ha tingut un impacte molt significatiu en el creixement de les necessitats de cobertura de necessitats bàsiques, com evidencia el creixement del 55% de les persones beneficiàries de les persones ateses per recursos del CDA respecte l'any anterior. El pressupost de l'àrea de Benestar del Consell Comarcal destinat programa CDA-Figueres va ser de 28.960 €, que representa el triple en relació a l'any 2019.

El recurs del CDA és un dels recursos més utilitzats pels Serveis bàsics d'Atenció Social. Un 48% de les persones ateses l'any 2020 pels serveis socials va accedir en algun moment als recursos del banc d'aliments.

Taula 16: Persones ateses pels CDA de la comarca 2012-2020 (1)

SBAS	Forma de repartiment	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Municipi Llançà	Creu Roja-Servei de distribució d'aliments Ajuntament	640	235	197	140	101	108	170	319	144
Municipi Portbou	Banc aliments-Ajuntament	33	33	35	30	42	15	11	26	28
Municipi Castelló d'Empúries	Caritàs Castelló-Banc aliments Ajuntament	1.218	697	1.276	1.058	984	744	645	715	932
Municipi Cadaqués	Banc aliments-Ajuntament	50	23	52	8	15	18	17	34	nd
Municipi Roses	Caritàs-Banc aliments-Ajuntament	857	603	1.371	1.686	1.118	1.085	1.051	949	1.884
Municipi L'Escala	Caritàs-Banc aliments-Ajuntament	507	387	498	272	271	296	231	258	541
Municipi La Jonquera	Creu Roja-Banc aliments	138	268	280	326	256	130	161	149	365
Resta municipis Àrea Bàsica Serveis Socials de l'Alt Empordà	CDA Figueres	1.261	1.515	1.506	1.381	831	1.093	1.092	1.083	1.590
TOTAL		4.704	3.761	5.215	4.901	3.618	3.498	3.378	3.533	5.484

Font: Serveis bàsics d'Atenció Social (2020)

(1) Des de l'any 2013 les dades corresponen en tots els casos a persones ateses, mentre que l'any de 2012 en alguns casos es varen comptabilitzar cistelles d'aliments repartides

3.2. Servei d'Informació i Assessorament a les Dones

El Servei d'Informació i Assessorament a les Dones (SIAD) de l'Alt Empordà és un punt d'informació i assessorament sobre tots aquells temes, serveis, activitats, ajuts i recursos d'interès per a les dones, ja siguin del mateix Consell Comarcal com també d'altres entitats, institucions, ajuntaments i associacions de la comarca i de fora d'aquesta. L'objectiu principal d'aquest servei és facilitar l'accés de les dones a la informació dels serveis i recursos, potenciar la seva participació a la vida pública i l'associacionisme femení. El SIAD ofereix, a més del servei d'informació general, assessorament jurídic sobre qüestions laborals, estrangeria i violència de gènere, i serveis d'atenció especialitzada en l'àmbit de la violència de gènere.

L'any 2020 el SIAD ha atès 317 dones, de les quals 31 han rebut assessorament jurídic especialitzat en violència de gènere a través del recurs especialitzat.

Taula 17: Dones ateses pel SIAD, i els principals serveis adscrits (2008-2020) (1)

	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dones ateses pel SIAD	179	227	443	241	361	219	227	206	271	235	317
Dones ateses per l'assessorament legal violència de gènere	45	24	27	18	13	11	8	14	17	37	31
Participants espai terapèutic grupal	17	-	9	9	10	7	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)
Dones ateses pel SAP (3)	55	102	111	81	82	89	89	72	66	76	125
Dones ateses pel SRU (4)	62	101	124	73	90	56	81	60	94	122	126
Professionals formats	-	-	20	-	4	27	102	-	-	-	21

Font: SIAD (2020)

(1) A partir de l'any 2020 la taula inclou dades del SIAD de Roses. El municipi compta amb aquest servei des de l'any 2011.

(2) No s'han realitzat sessions terapèutiques grupals

(3) Servei d'Atenció Psicològica

(4) Servei de Resposta Urgent

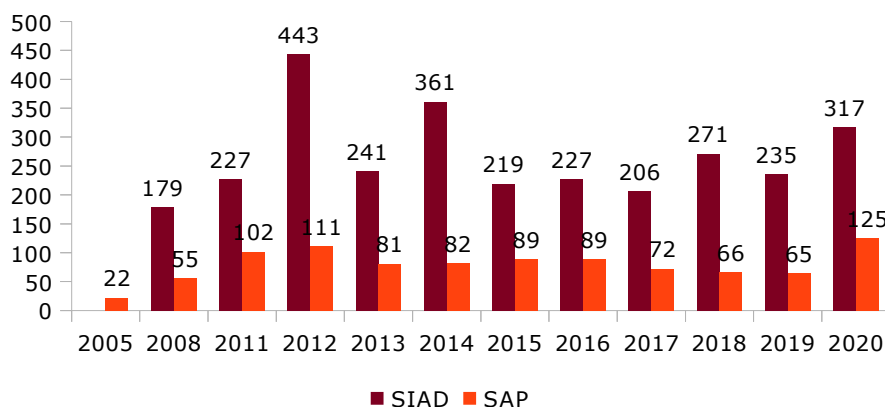
3.2.1. Servei d'Atenció Psicològica (SAP)

El SAP està adreçat a dones que viuen o han viscut situacions de violència masclista, amb l'objectiu d'orientar, donar suport i tractament psicològic per a la recuperació de la dona i dels seus fills/es que pateixen o han patit situacions de maltractament físic i/o psicològic en l'àmbit familiar.

Pel que fa al nombre de casos atesos, l'any 2020 han estat un total de 125. Per primer cop aquest recompte incorpora les dones ateses per part del SAP del SIAD de Roses, que compta amb servei propi.

Gràfic 17: Nombre de dones ateses pel SIAD i el SAP (2005-2020) (1)

Font: SIAD i SAP (2020)

(1) A partir de l'any 2020 s'inclouen dades del SIAD de Roses. El municipi compta amb aquest servei des de l'any 2011.

És rellevant, com mostren les dades, assenyalar com en el 64% dels casos la intervenció s'ha centrat en un procés terapèutic i en un 18% s'han realitzat assessoraments a les dones que són ateses per aquest servei. Aquesta tendència és manté estable en relació als anys precedents.

Un any més, la franja d'edat amb major presència al servei d'atenció psicològica es correspon a la situada entre els 26-45 anys (57%) seguida de la franja d'edat de majors de 46 anys (33%).

En relació al tipus de maltractament que han patit les dones ateses per aquest servei, l'any 2020 es pot observar com en tots els casos es produeix un maltractament psicològic, en un 36% dels casos hi ha maltractament físic i en un 21% sexual.

Pel que fa a la durada del maltractament de les dones ateses l'any 2020, un 43% l'han patit més d'11 anys seguits, un 33% entre 3 i 10 anys, un 18% menys de 2 anys, i un 7% han estat episodis aïllats.

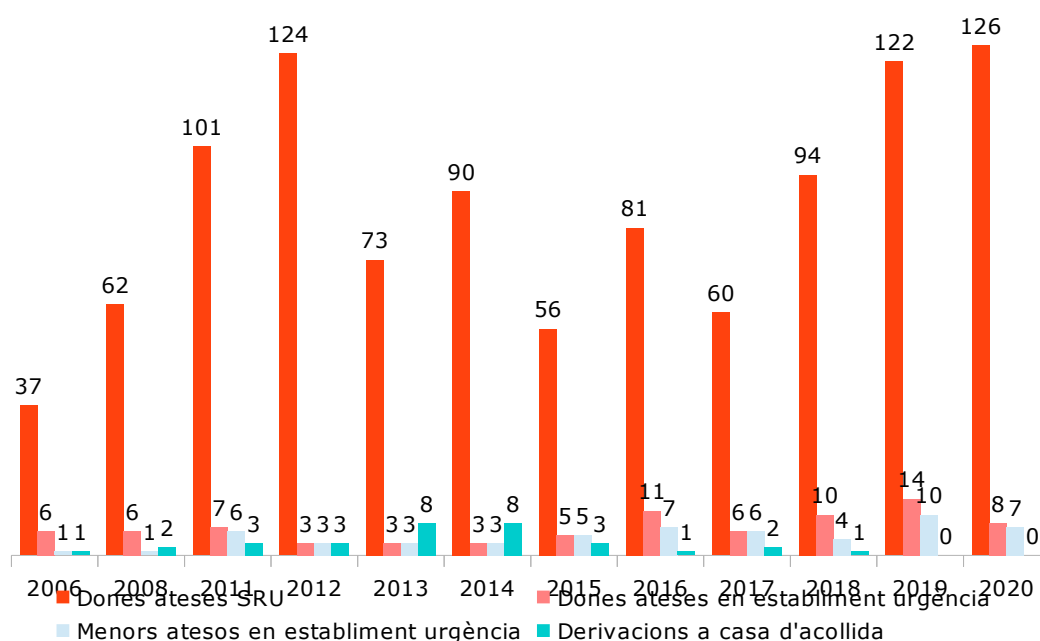
3.2.2. Servei de Resposta Urgent (SRU)

El SRU per a dones i els seus fills/es té com a finalitat oferir sistemes de resposta immediata, fora dels horaris d'atenció al públic, en situacions de violència masclista.

El SRU ha atès un total de 126 dones durant l'any 2020, un 3% més respecte l'any anterior. D'aquestes 8 dones i 7 menors d'edat han estat acollides en un establiment d'acolliment d'urgència.

Pel que fa als casos atesos, el SRU ha constatat que la finalització del confinament domiciliari decretat durant la primavera per a fer front a la COVID-19 ha provocat un augment significatiu dels casos atesos com a conseqüència de la visibilització de situacions de violència que durant el període d'estat d'alarma havien quedat amagades dins la llar en un context de convivència total entre víctima i agressor.

Gràfic 18: Nombre de dones i fills/es ateses pel SRU, establiments d'urgència i derivacions a casa d'acollida (2006-2020)

Font: SRU (2020)

3.2.3. Servei telefònic d'atenció i protecció per a víctimes de violència de gènere (ATENPRO)

L'ATENPRO és un recurs que ofereix a les víctimes de violència de gènere, que disposen d'una ordre de protecció, una atenció immediata i a distància, assegurant una resposta ràpida front les situacions de risc que els puguin passar, les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any.

L'any 2020 s'han gestionat 52 ATENPRO, el que en relació a l'any anterior suposa una disminució de l'11%. D'aquests ATENPRO gestionats, un 38% dels casos han estat donats d'alta l'any 2020 i el 62% restant eren casos d'usuàries del servei que estaven en seguiment des d'anys anteriors.

3.3. Serveis d'Intervenció Socioeducativa no residencial per a infants i adolescents

Els Serveis d'Intervenció Socioeducativa (SIS) són serveis de suport als equips de Serveis bàsics d'atenció social i especialitzats, i es relacionen entre sí amb un mateix objectiu: garantir que els infants que en alguna etapa de la seva vida es trobin en una situació de risc, siguin atesos de manera integral, participant del seu propi projecte i treballant conjuntament amb la seva família, per evitar situacions de risc lleu-moderat, prevenint la institucionalització, i en el cas de que aquesta és produït, que la seva durada sigui mínima per no desarrelar-lo del seu entorn habitual.

Els SIS tenen per finalitat assegurar que els progenitors, o les persones que tinguin la tutela o la guarda dels infants o adolescents, tinguin l'oportunitat d'oferir-los el nivell bàsic que necessiten per a un desenvolupament integral adequat, tal i com queda recollit a la Convenció de Nacions Unides sobre els drets de l'Infant i a la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats a la infància i l'adolescència de Catalunya.

Els Serveis d'Intervenció Socioeducativa que s'ofereixen a la comarca de l'Alt Empordà queden recollits a la taula següent:

Taula 18: Síntesis dels Serveis d'Intervenció Socioeducativa de l'àrea bàsica de Servei Socials de l'Alt Empordà

Serveis SIS Alt Empordà
Espai de Formació per a Famílies (EFF)
Gennep (Servei d'atenció psicològica a adolescents)
Els Cracs- Servei de projecte preventius diürns
Servei d'Intervenció Familiar Itinerant (SIFI)
Servei de Suport Familiar Especialitzat (SFE)
Servei d'Intervenció psicoterapèutica a la infància (SAPI)
Espai Menuts
Creixem Junts
Servei de Prevenció de Drogodependències I SIDA

Font: SIS Alt Empordà (2020)

3.3.1. Espai de Formació per a Famílies (EFF)

L'Espai de Formació per a Famílies és un programa d'intervenció grupal que neix de la inquietud d'un grup de professionals de l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal de l'Alt Empordà que han format part o continuen formant part de l'Equip d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (EAIÀ).

L'Espai de Formació per a Famílies és un programa d'intervenció comunitària que té l'objectiu d'aprofundir en la intervenció en famílies potenciant les capacitats parentals des dels principis rectoros de la parentalitat positiva, potenciant també la funció preventiva dels serveis socials bàsics i dels serveis especialitzats d'atenció a la infància i famílies, en l'àmbit de la capacitat parental.

Els destinataris del programa són famílies que resideixen a la comarca de l'Alt Empordà i són ateses pels Serveis bàsics d'Atenció Social del Consell Comarcal i els serveis especialitzats d'atenció a la infància en risc de la comarca.

L'any 2020 han participat a l'Espai 10 pares i mares. El perfil majoritari del participant continua sent el d'una dona, d'entre 18 i 45 anys, cap de família monoparental en què recauen les funcions d'atenció i cura dels seus fills.

Taula 19: Participants a l'EFF per sexe

	Homes	Dones	Total
2014	6	14	20
2015	2	10	12
2016	0	8	8
2017	2	8	10
2018	12	15	27
2019	3	8	11
2020	5	5	10

Font: SIS Alt Empordà (2020)

3.3.2. Gennep¹⁰

El Gennep és un servei d'atenció psicològica preventiu i d'intervenció adreçat a nois/es adolescents d'entre 12 i 18 anys residents a la comarca que han patit o pateixen situacions de violència en l'àmbit familiar, escolar, de la parella i/o social.

Un total de 23 menors s'han derivat a aquest servei al llarg de l'any 2020 i en total se n'han atès 34, xifra que es manté estable respecte l'any anterior.

En un 92% dels casos atesos aquest any existia violència en l'àmbit familiar i el 8% dels casos són de violència escolar.

¹⁰ El nom Gennep no es correspon amb les sigles d'aquest servei, sinó que és el nom triat pel servei en reconeixement al treball de l'antropòleg Arnold Van Gennep, conegut per la seva recerca sobre els rituals de pas de les persones al llarg de la vida.

Taula 20: Casos atesos pel GENNEP (2008-2020)

Indicadors GENNEP	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nombre menors atesos	24	42	52	52	50	60	43	33	45	32	34
Hores/setmana atenció	10	10	10	10	12	12	12	12	12	12	12
Nombre professionals	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Casos derivats	35	40	40	40	35	45	29	29	22	19	23
Nois	20	25	24	24	18	22	16	10	10	5	6
Noies	15	15	16	16	17	23	13	19	12	14	17
Residents a Figueres	18	20	7	4	2	2	3	4	3	1	0
Residents comarca	17	31	45	55	45	58	40	29	42	31	34

Font: GENNEP Alt Empordà (2020)

La intervenció amb els menors no té una temporalitat definida sinó que s'adapta en funció de l'evolució particular de cada cas. La periodicitat d'atenció durant aquest any ha estat quinzenal. En els casos treballats, els adolescents han valorat positivament el procés terapèutic i la conseqüent millora personal. L'assistència al servei s'ha situat en el 95%.

3.3.3. Els Cracs – Servei de projectes preventius diürns

Els projectes preventius diürns d'atenció a la infància i adolescència de la comarca de l'Alt Empordà ofereixen a l'infant i/o adolescent un espai on adquirir aprenentatges, relacionar-se i divertir-se. Els infants són derivats per l'escoles o els Serveis bàsics d'Atenció Social.

Aquest servei s'ha ofert aquest any 2020 als municipis de La Jonquera, Sant Miquel de Fluvià i Sant Pere Pescador i han participat un total de 119 infants, amb una intervenció de 6 hores a la setmana. Un 55% dels infants han estat nens i un 45% nenes. Durant el període de confinament domiciliari per a fer front a la pandèmia de la COVID-19 el servei s'ha seguit prestant a través de sessions on-line individuals i grupals amb els infants participants. Aquest Servei, coordinat per l'àrea de Benestar, està prestat per Suara Cooperativa.

En el marc del projecte «L'Alt Empordà, una comarca inclusiva amb salut i sostenible» finançat per la convocatòria «Benestar i Comunitat» de Dipsalut, l'any 2020 s'ha desenvolupat el Servei Intervenció educativa (SIE) al municipi de Cadaqués. Aquesta intervenció l'executa Càritas Diocesana de Girona.

Taula 21: Infants beneficiaris dels Projectes Preventius Diürns (2005-2020)

	2005	2008	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sant Miquel de Fluvià	18	22	13	22	14	11	11	11	18	22	44
Sant Pere Pescador	16	22	8	32	17	14	17	19	26	30	34
La Jonquera	-	30	20	26	33	19	18	16	32	24	41
Llançà	-	22	-	-	-	12 (1)	11 (1)	-	-	-	-
Fortià	-	12	-	-	8(1)	7 (1)	7 (1)	-	-	-	-
Vilamalla	-	-	-	-	12 (1)	8 (1)	10 (1)	-	-	-	-
Cadaqués	-	-	-	-	-	3 (1)	8 (1)	22 (1)	11 (1)	11 (1)	-
Total	34	108	41	80	84	74	82	68	87	87	119

Font: SIS (2020)

(1) Servei d'Intervenció Educativa de Càrtias (SIE)

3.3.4. Servei d'Intervenció Familiar Itinerant (SIFI)

El Servei d'Intervenció Familiar Itinerant es planteja com un recurs d'intervenció intensiva de suport al domicili, complementant la tasca dels serveis bàsics d'atenció social per tal d'evitar la cronificació de situacions de risc en l'àmbit familiar.

L'objectiu principal és intervenir en l'àmbit familiar, potenciant els recursos personals de cada un dels membres a través de la tasca educativa en el seu entorn quotidià habitual. En aquelles famílies amb dificultats per atendre convenientment als seus fills i filles, i/o amb conflictes en la relació patern/matern-filial.

L'any 2020 el SIFI ha atès 91 persones, de les quals un 52% han estat dones i un 48% homes. Un 32% de les persones ateses són menors d'edat.

Taula 22: Adults i Infants beneficiaris del SIFI (2018-2020)

	2018 (1)	2019	2020
Persones beneficiaries	43	82	91
<i>Homes</i>	15	29	30
<i>Dones</i>	17	17	32
<i>Homes menors 18 anys</i>	6	14	19
<i>Dones menors de 18 anys</i>	5	22	10

Font: SIS (2020)

(1) El SIFI va entrar en funcionament el mes de juny de 2018.

3.3.5. Servei de Suport Familiar Especialitzat

El servei de suport familiar especialitzat (SFE) és un servei d'intervenció socioeducativa en el domicili de suport especialitzat a les famílies que presenten dificultats en l'exercici de la seva parentalitat o del suport educatiu que garanteixen en els seus fills/es la correcta cobertura de les seves necessitats.

El servei, que es va posar en funcionament el mes de juliol de 2019, incorpora la figura professional de l'integrador social dins l'equip de professionals dels serveis d'intervenció socioeducativa amb els objectius de potenciar i incrementar les capacitats de les famílies, finançar el vincle afectiu i la resiliència, la capacitat d'autonomia dels infants i adolescents, i afavorir les connexions amb l'entorn més proper.

Els destinataris del SFE són famílies i infants de 0-12 atesos pels Serveis Bàsics d'Atenció Social que es troben en situació de risc lleu o moderat. L'any 2020 el servei ha atès 26 infants, dels quals un 53% eren nenes i el 47% nens.

3.3.6. Servei d'atenció psicoterapèutica a la infància (SAPI)

SAPI és un servei d'atenció psicològica especialitzat que atén infants atesos pels Serveis Socials Bàsics, l'Equip d'atenció a la infància i l'adolescència o el CRAE, que presenten algun tipus de malestar emocional amb l'objectiu de reduir el seu nivell de patiment i desenvolupar capacitats que reforcin el seu jo.

El servei, que va entrar en funcionament el mes de setembre de l'any 2020, ha rebut 22 derivacions i ha atès 8 infants.

3.3.7. Espai Menuts

L'Espai Menuts és un espai preventiu adreçat per a infants de 0-3 anys i les seves famílies, que està especialment pensat per aquells infants d'aquesta etapa que no estan escolaritzats amb la finalitat de desplegar oportunitats a les famílies amb menys recursos atesa l'evidència que indica que el treball amb menors de 3 anys millora les habilitats i oportunitats futures d'aquests infants. El servei compleix una doble funció preventiva i de capacitat i suport a les tasques de criança dels infants.

Aquest servei es presta als municipis de Castelló d'Empúries i Llançà. Com a conseqüència de les mesures sanitàries preventives contra la pandèmia de la COVID-19, l'any 2020 no s'ha prestat el servei.

Taula 23: Adults i Infants beneficiaris de l'Espai Menuts (2018-2019)

	2018	2019	2020
Persones beneficiaries	49	28	-
<i>Homes</i>	12	0	-
<i>Dones</i>	18	15	-
<i>Nens</i>	12	2	-
<i>Nenes</i>	7	11	-

Font: SIS (2020)

3.3.8. Creixem Junts

Aquest servei està orientat al treball d'habilitats i competències parentals en progenitors en què s'hagin suspès preventivament les funcions tutelars en vers als seus fills, a nivell individual i familiar, i que hagi suposat la separació temporal del menor del seu nucli familiar d'origen.

És un espai, definit des de la parentalitat positiva, d'observació i treball del vincle, de la relació pares-fills/es i de les habilitats i/o capacitats parentals, a fi de planificar i dur a terme una intervenció intensiva capacitadora dels progenitors, que afavoreixi una millora de l'atenció de les necessitats bàsiques dels fills/es.

Com a conseqüència de les mesures sanitàries preventives contra la pandèmia de la COVID-19, l'any 2020 no s'ha prestat el servei.

Taula 24: Adults i Infants beneficiaris de l'Espai Menuts (2018-2019)

	2018	2019	2020
Persones beneficiaries	14	12	-
<i>Homes</i>	4	3	-
<i>Dones</i>	5	4	-
<i>Nens</i>	2	3	-
<i>Nenes</i>	3	2	-

Font: SIS (2020)

3.3.9. Servei de Prevenció de Drogodependències i SIDA

El Servei comarcal de prevenció de Drogodependències i SIDA té com a objectiu evitar, retardar o disminuir eventuais contactes dels infants i adolescents amb les drogues i/o reduir els problemes que se'n puguin derivar. El servei està adreçat a centres educatius, entitats juvenils, famílies i professionals de la comarca. L'entitat que presta aquest servei és l'Associació Promoció i Desenvolupament Social (PDS).

Associats a aquest servei trobem el Servei de Mesures Educatives Alternatives a la Sanció Administrativa (SMEASA) pel consum de drogues en espais públics. Aquest servei pretén aprofitar la sanció administrativa imposada als infractors menors d'edat de la Llei Orgànica 1/1992 per a realitzar una tasca educativa orientada cap al no consum o cap a la reducció dels riscos derivats d'aquest consum. Aquest servei, que es presta als municipis de Figueres i La Jonquera en col·laboració amb la Guàrdia Urbana i Mossos d'Esquadra, ha realitzat 35 processos socioeducatius amb joves i les seves famílies durant l'any 2020. Un 95% dels menors atesos són homes. Les dades d'atenció s'han mantingut estables respecte l'any anterior.

Un altre servei en l'àmbit de la prevenció de les drogodependències és el Servei d'Orientació i Assessorament sobre Drogues (SOD). Aquest va adreçat a pares, mares, joves i/o professionals que necessitin informació i/o orientació relacionada amb el tabac, l'alcohol, el cànnabis i d'altres drogues. L'any 2020 ha atès un total de 5 famílies, en què s'ha realitzat una sessió individual amb cadascun dels casos.

3.3.10. Motxilla Pedagògica

La Motxilla Pedagògica és un recurs que aglutina tota l'oferta educativa que des de les diferents àrees del Consell Comarcal s'adreça als centres educatius de la comarca. Les activitats de la motxilla pedagògica són accessibles mitjançant la pàgina web del Consell Comarcal i la sol·licitud per part dels centres és via telemàtica.

El curs escolar 2019-2020 s'han ofert 91 activitats. D'aquestes activitats, 58 s'adrecen a alumnat de secundària i la resta (33) a alumnes d'educació primària. El nombre de tallers sol·licitats ha estat de 84, en el quals han participat 2.100 alumnes. Les activitats que s'ofereixen giren entorn els àmbits de l'educació ambiental, la interculturalitat i la cultura de la pau, el gènere i la prevenció de la violència, l'educació per la salut, el consum, els esports, el treball i la formació, la innovació i les noves tecnologies i la joventut.

4. Serveis d'Atenció a la Infància i Adolescència en risc

Els Serveis Atenció a la Infància, Adolescència i Famílies tenen com a finalitat promoure plans, programes i accions orientats a la millora social dels infants, els adolescents i les seves famílies, que contribueixin a la millora del seu benestar personal i social a la comarca de l'Alt Empordà, garantint la correcta atenció dels seus drets.

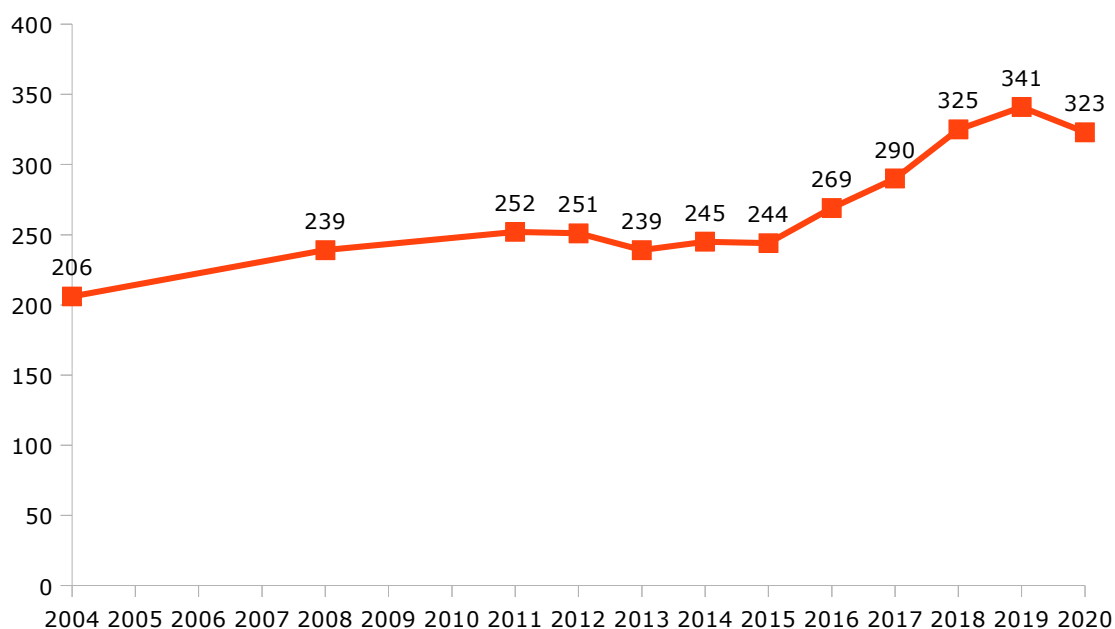
4.1. Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA)

L'EAIA és un equip professional multidisciplinari que vetlla pel benestar i el desenvolupament adequat dels infants i adolescents de la comarca de l'Alt Empordà i Figueres ciutat, d'acord amb el que estableix la legislació vigent.

El seu objectiu és la protecció dels menors que es troben en un ambient familiar i/o social que dificulta el seu desenvolupament personal, familiar i social. Les seves funcions són l'estudi i valoració dels infants en risc greu o en situació de desemparament, així com el seguiment i el tractament de les seves famílies.

L'any 2019, l'EAIA ha atès un total de 323 menors juntament amb les seves famílies, un 5% menys que l'any anterior. Per primer cop des de l'any 2015, en que progressivament s'ha registrat una tendència creixent dels casos atesos per l'equip d'infància, ha decrescut lleugerament la xifra de menors atesos. Tanmateix les dades d'atenció continuen sent elevades en comparació a les resigstrades abans de 2015.

Gràfic 19: Nombre de casos atesos per l'EAIA (2004-2020)

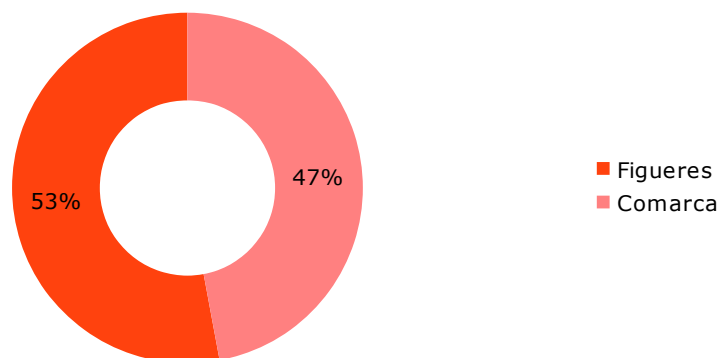
Font: EAIA Alt Empordà (2020)

Els canals de derivació a l'EAIA han estat aquells marcats per la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats a la infància i adolescència: el 54% dels casos provenen del Servei d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (SAIA) i el 46% dels casos provenen dels Serveis bàsics d'Atenció Social de la comarca. Aquest any s'ha mantingut el canvi de tendència en els canals de derivació de casos a l'EAIA registrat el 2018, en què des de l'any 2008 havien estat principalment el Serveis bàsics d'Atenció Social de la comarca. Aquest canvi s'explica

principalment per l'augment dels casos d'atenció prioritària derivats des del SAIA . L'any 2020, Un 10% dels nous casos atesos per l'EAIA han estat casos d'atenció prioritària.

Pel que fa a la distribució de casos en el territori, l'Àrea Bàsica de Serveis Socials de Figueres té 171 casos i l'àrea Bàsica comarcal 152.

Gràfic 20: Casos atesos per l'EAIA segons Àrea Bàsica de Serveis Socials (2020)

Font: EAIA Alt Empordà (2020)

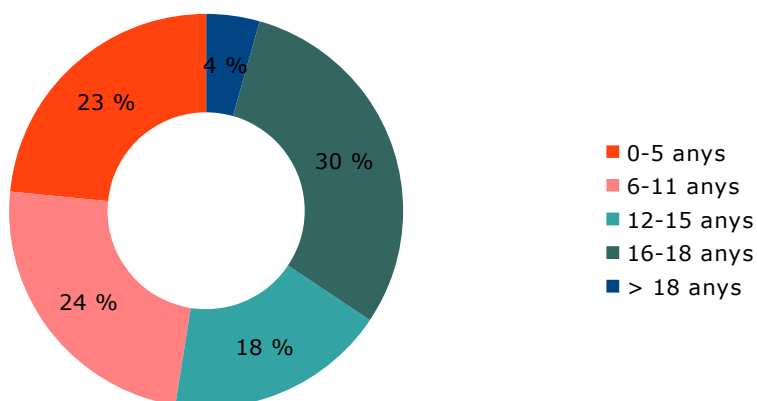
Taula 25: Principals indicadors de gestió EAIA (2004-2020)

	2004	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total casos atesos	206	239	252	251	239	245	244	269	290	325	341	323
Casos oberts	45	48	58	48	52	61	60	66	55	72	85	71
Casos tancats	28	57	66	47	55	62	48	32	37	63	65	68
Casos oberts/tancats mateix any	1	6	9	17	9	14	20	7	5	5	1	9
Casos en intervenció anual	131	128	140	139	141	183	156	164	193	185	190	175

Font: EAIA Alt Empordà (2020)

Pel que fa a la franja d'edat dels casos atesos, un 23% tenia entre 0 i 5 anys, un 24% entre 6 i 11 anys, un 18% entre 12 i 15 anys, un 30% entre 16 i 18 anys i un 4% eren majors d'edat.

Gràfic 21: Distribució dels casos atesos per l'EAIA per franges d'edat (2020)

Font: EAIA Alt Empordà (2020)

Taula 26: Situació administrativa dels expedients a 31 desembre (2004-2020) (1)

Situació administrativa	2004	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Casos sense mesura	117	76	74	88	90	94	95	89	128	118	128	184
Tuteles	59	100	111	97	94	89	101	107	121	140	147	137
Guardes	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	1	2

Font: EAIA Alt Empordà (2020)

(1) Dades en què no es comptabilitzen els casos tancats al llarg de l'any

Taula 27: Mesures administratives acordades per l'EAIA a 31 desembre

Mesures	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Acolliment família extensa	31	39	25	39	43	46	56	57	63	27
Acolliment família aliena	8	9	4	9	12	18	16	16	15	11
Acolliment familiar permanent (extensa i/o aliena)	8	10	15	20	21	18	24	30	33	33
Acolliment en centre públic o concertat	48	38	33	33	33	29	35	38	36	35
Acolliment preadoptiu	9	9	5	3	5	7	9	12	10	9
Mesura transició vida adulta	0	1	2	0	1	3	2	10	23	22

Font: EAIA Alt Empordà (2020)

4.2. Servei d'integració en famílies extenses (SIFE)

El projecte SIFE Empordà, s'emmarca dins el Programa "La meva família m'acull" de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència, i té com a finalitat donar suport a les famílies amb infants i adolescents en situació de risc de desemparament.

Aquest Programa, que funciona a l'Alt Empordà des de l'any 2014, és un dels eixos del desplegament de la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats a la infància i adolescència.

El SIFE dóna suport i acompanyament a les famílies acollidores extenses adscrites als EAIA de l'Alt i el Baix Empordà mitjançant una atenció específica i individualitzada.

L'any 2020 el SIFE ha atès 93 casos, dels quals 59 eren casos de menors residents a la comarca i Figueres ciutat.

Taula 28: Menors residents a l'Alt Empordà atesos pel SIFE

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Menors atesos	8 (1)	43	51	50	55	53	59

Font: SIFE (2019)

(1) L'any 2014 aquest servei va entrar en funcionament el mes d'octubre

4.3. Centre Residencial d'Acció Educativa

El CRAE l'Albera és un servei especialitzat ubicat a Figueres que consta de 16 places residencials per a infants i adolescents entre 2 i 18 anys tutelats per la Generalitat, del qual el Consell Comarcal n'és el titular i està gestionat per Suara Cooperativa.

Al llarg de l'any 2020 les places del CRAE han estat ocupades al 100%. S'han atès un total de 21 infants, 15 dels quals de la comarca de l'Alt Empordà. L'any 2020 el CRAE ha acollit 8 menors no acompanyats

Pel que fa a les edats dels menors, en tots els casos eren majors de 12 anys. Per sexes, un 52% eren nens i un 48% nenes.

Taula 29: Evolució dels indicadors bàsics del CRAE l'Albera

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Taxa d'ocupació de places	100%	98%	98%	98%	100%	100%	100%	100%	100%	
Nombre menors atesos	21	22	21	24	19	22	23	30	21	
Sexe	Homes	70%	73%	57%	54%	50%	65%	61%	40%	52%
	Dones	30%	27%	43%	46%	50%	36%	39%	60%	42%
Edat	< 12 anys	43%	37%	24%	29%	19%	16%	13%	17%	0%
	> 12 anys	57%	63%	76%	71%	81%	84%	77%	83%	100%
Menors procedents Alt Empordà	15	15	13	16	12	13	13	26	15	
Menors no acompanyats (MENA)	-	-	-	-	-	4	8	6	8	

Font: Memòria CRAE l'Albera (2020)

5. Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies

El Servei d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies té com a finalitat prevenir l'agreujament de malalties o discapacitats i de les seves seqüeles, i també mantenir l'autonomia personal el màxim temps possible, mitjançant el desenvolupament coordinat d'actuacions de promoció de condicions de vida saludables de les persones amb dependència i de les seves famílies. Així com també donar suport a les famílies a adaptar-se a les diferents etapes i canvis al llarg del cicle vital.

5.1. Serveis de promoció de l'autonomia i atenció a la dependència

Els serveis de promoció de l'autonomia i atenció a la dependència estan adreçats a cobrir les necessitats de les persones dependents i complir els requisits fixats per la Llei de Dependència (LAPAD)¹¹.

La sol·licitud de la Llei de la Dependència és la porta d'accés als recursos especialitzats previstos a la Cartera de serveis. Totes les persones interessades en rebre un recurs contemplat a la Llei han de presentar una sol·licitud, s'ha de valorar el seu grau de dependència i han de disposar d'un Programa Individual d'atenció (PIA).

La comarca de l'Alt Empordà té un referent comunitari de la Llei de Dependència que cobreix els territoris de l'Alt Empordà, Figueres ciutat i Baix Empordà (tret dels municipis de Sant Feliu de Guíxols i de Palafrugell). La seva tasca és supervisar el conjunt dels plans de treball vinculats a les sol·licituds de dependència que fan els Serveis bàsics d'Atenció Social en el territori i fer el corresponent enllaç amb els serveis territorials de departament de Treball, Afers socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

L'any 2020 a l'Alt Empordà hi ha 2.688 PIA actius vinculats a la Llei de Dependència, dels quals en un 63% dels casos la titular és una dona. La taxa de persones majors de 65 anys residents a la comarca amb PIA actiu és del 10,2% (Dones 11,8%; Homes 8,3%).

L'any 2020 s'han registrat 188 sol·licituds de valoració de dependència, xifra que ha disminuït respecte l'any anterior.

Taula 30: PIA actius, sol·licituds tramitades, valoracions amb dret a PIA, PIA realitzats, i PIA revisats a la comarca

	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PIA actius	-	-	-	-	-	-	1.804	1.730	2.518	2.668	2688
% Homes	-	-	-	-	-	-	35%	34%	38%	37%	37%
% Dones	-	-	-	-	-	-	65%	66%	62%	63%	63%
%Grau 1	-	-	-	-	-	-	37%	23%	40%	31%	34%
%Grau 2	-	-	-	-	-	-	41%	44%	40%	43%	41%
% Grau 3	-	-	-	-	-	-	23%	32%	20%	26%	25%
Taxa +65 amb PIA actiu	-	-	-	-	-	-	10,0	9,5	9,8	10,3	10,2
Sol·licituds tramitades (1)	800	513	340	199	156	183	200	202	218	233	188
Valoracions amb dret PIA (2)	470	877	533	240	209	450	439	748	361	287	
PIA realitzats (3)	393	633	767	323	213	364	442	785	597	603	218
Revisions Grau dependència	-	212	162	72	85	117	64	112	113	121	110

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

(1) Noves sol·licituds de la Llei de dependència

(2) Les valoracions amb dret a PIA inclouen la valoració de les noves sol·licituds i les valoracions de revisió de grau

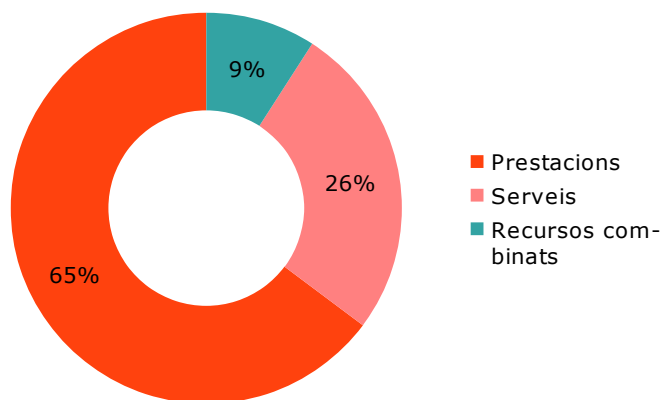
(3) Inclou els PIA realitzats a partir de noves sol·licituds i els PIA modificats a partir de canvis de grau

11 Llei 39/2006 de promoció de l'Autonomia personal i l'Atenció a les persones en situació de dependència

El nombre de PIA realitzats enguany ha caigut de forma molt significativa respecte els anys anteriors. Les grans fluctuacions d'aquesta dada des de l'entrada en vigor de la Llei de Dependència s'explica en gran part per l'entrada dins els sistema de cobertura dels graus de dependència més lleus (II i I), fet que de forma puntual ha fet créixer el nombre de PIA realitzats.

És interessant destacar el fet que l'any 2020, del conjunt de recursos vinculats als PIA un 65% són prestacions, un 26% serveis i un 9% recursos combinats que inclouen alguna prestació econòmica i algun servei, de manera que les prestacions econòmiques representen la majoria d'ajuts vinculats a la Llei de Dependència.

Gràfic 22: Recursos tramitats a partir dels PIA segons tipus (2020)

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

5.2. Servei d'ajuda a domicili (SAD social)

El SAD social és un servei integral, polivalent i comunitari, orientat a persones i famílies que presenten problemes per a la realització de les activitats elementals de la vida quotidiana i mancances en la pròpia estructura educativa de la família, que es presta per encàrrec a mitjans propis a través de l'empresa pública SUMAR. Enguany ha prestat servei a 478 persones, amb un dedicació total de 15.394 hores anuals. Aquesta dada suposa una atenció mitjana de 3 hores mensuals per persona. Un 53% de les persones ateses eren dones i el 47% homes.

El nombre d'hores d'atenció d'aquest servei ha crescut un 50% i les persones ateses s'han triplicat respecte l'any anterior com a conseqüència principalment de l'impacte de la pandèmia de la COVID-19 en gran part dels serveis d'atenció presencial per a persones grans i persones discapacitades (centres de dia, SAIARs, etc.). El tancament d'aquests recursos ha reforçat la demanda cap als serveis domiciliaris de suport a la cura de persones, com és el cas del SAD. En menor mesura, també ha tingut impacte sobre el creixement dels indicadors d'atenció d'aquest servei la incorporació dels perfils professionals d'auxiliars de la llar en l'equip de treball del SAD previst en el pla de treball de servei per a l'any 2020. Aquesta nova figura ha permès reforçar les hores d'atenció en tasques que fins al moment no realitzaven les treballadores familiars.

Taula 31: Persones usuàries del SAD (social) per sexe 2004-2020

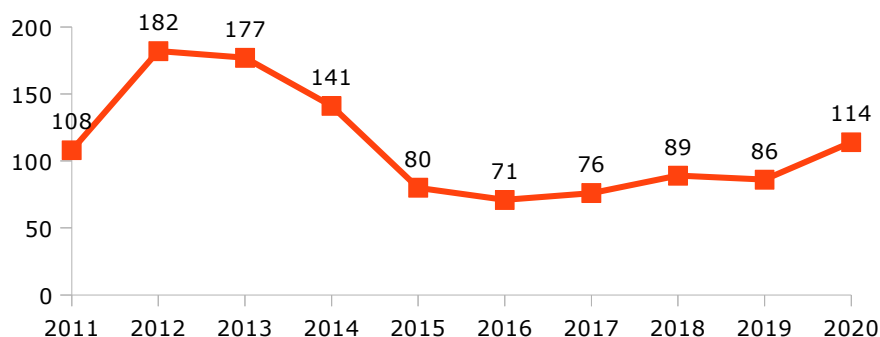
	2004	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Persones ateses	186	199	135	152	148	152	226	295	213	228	139	478
Homes	73	68	41	67	67	71	111	128	100	94	53	181
Dones	113	131	94	85	81	81	115	167	113	134	86	297

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

5.3. Servei d'ajuda a domicili (SAD dependència)

El SAD dependència és una de les accions de desplegament de la Llei de Dependència, que es presta per encàrrec a mitjans propis a través de l'empresa pública SUMAR. Enguany s'ha prestat servei a 114 persones, amb un dedicació total de 13.102 hores anuals. Aquesta dada suposa una atenció mitjana de 9,5 hores mensuals per persona beneficiària. Un 71% de les persones ateses han estat dones.

Gràfic 23: Persones beneficiaries del SAD (dependència)

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

5.4. Servei de Teleassistència domiciliària

El Servei de teleassistència domiciliària dóna cobertura a les persones residents i empadronades a la comarca, tret del municipi de Figueres que compta amb el servei propi, que viuen soles i que es troben en una situació de fragilitat o tenen patologies mèdiques de risc, per tal de garantir la comunicació permanent amb una central de control en disposició d'atendre qualsevol eventualitat. Aquest servei es presta en conveni amb la Diputació de Girona a través de l'empresa Televida Servicios Sociosanitarios.

El servei ha atès l'any 2020 a 1.418 persones, que representa un ràtio de cobertura del 6,4%, significativament inferior a la ràtio de cobertura del conjunt de Catalunya que és del 13%. Des de l'any 2004 el nombre de llars ateses i aparells instal·lats ha crescut significativament, passant de 37 als 1.205 actuals, degut principalment a l'ampliació del nombre d'aparells dels quals disposa el servei. Aquest servei ha gestionat un 65.748 trucades i 877 urgències durant l'any 2020. El perfil majoritari de la persona usuària és el d'una dona, major de 85 anys, que viu sola.

Taula 32: Persones ateses pel servei de Teleassistència domiciliària 2004-2020

	2004	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sol·licituds tramitades	-	269	195	310	195	250	312	nd	nd	329	306	225
Aparells instal·lats	-	192	193	290	158	229	228	250	205	294	nd	nd
Llars ateses	37	204	507	729	783	961	934	976	1227	1217	1282	1205
Emergències ateses	-	-	-	-	-	871	699	948	916	751	877	867
Ràtio de cobertura (1)	nd	nd	nd	nd	nd	5,3%	5,3%	5,7%	5,7%	7,5%	7,8%	6,4%

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

(1) Des de 2016 la font és la Memòria del Servei local de teleassistència (Televida)

Durant el període d'estat d'alarma es va crear un nou circuit d'atenció per a totes les persones que necessitaven el servei de teleassistència que no presentaven circumstàncies de risc, a través d'una línia 900 gratuïta. Durant el primer confinament domiciliari aquest servei va registrar 25 altes.

5.5. Programa de suport a l'autonomia personal

El Servei de teràpia ocupacional compta amb una professional que ofereix una valoració de la persona, les activitats i l'entorn per poder orientar i assessorar en tècniques de compensació, ergonòmiques, adaptacions, productes de suport i la supressió de barreres arquitectòniques, amb l'objectiu de disminuir o suplir les exigències físiques i cognitives de les tasques i l'entorn i facilitant l'execució de les activitats de la vida diària a la persona amb diversitat funcional i als seus cuidadors. Aquest servei està gestionat per MIFAS.

L'any 2019 el servei ha atès 190 persones, xifra que es manté estable respecte l'any anterior. Pel que fa al sexe de les persones usuàries, l'any 2020 les dones representen el 54% de les ajudes i els homes el 46% restant.

El Banc de productes de suport té com a objectiu facilitar un conjunt d'aparells i equips ortopèdics que permeten a la persona poder tenir un major grau d'autonomia per realitzar les activitats de la vida diària bàsiques, instrumentals i avançades, i que permeten aconseguir la integració i participació de la persona en l'entorn en què viu i s'interrelaciona. Aquest servei, que l'any 2020 ha comptat amb 542 aparells, complementa l'atenció a les persones amb dependència en els seus domicilis.

Taula 33: Persones ateses pel servei i aparells disponibles 2004-2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Persones usuàries	122	166	205	161	235	221	166	104	198	190
% Homes	29%	29%	37%	38%	32%	38%	38%	37%	42%	46%
% Dones	71%	71%	63%	62%	68%	62%	62%	63%	58%	54%
Aparells disponibles	nd	111	111	122	122	225	nd	377	512	542

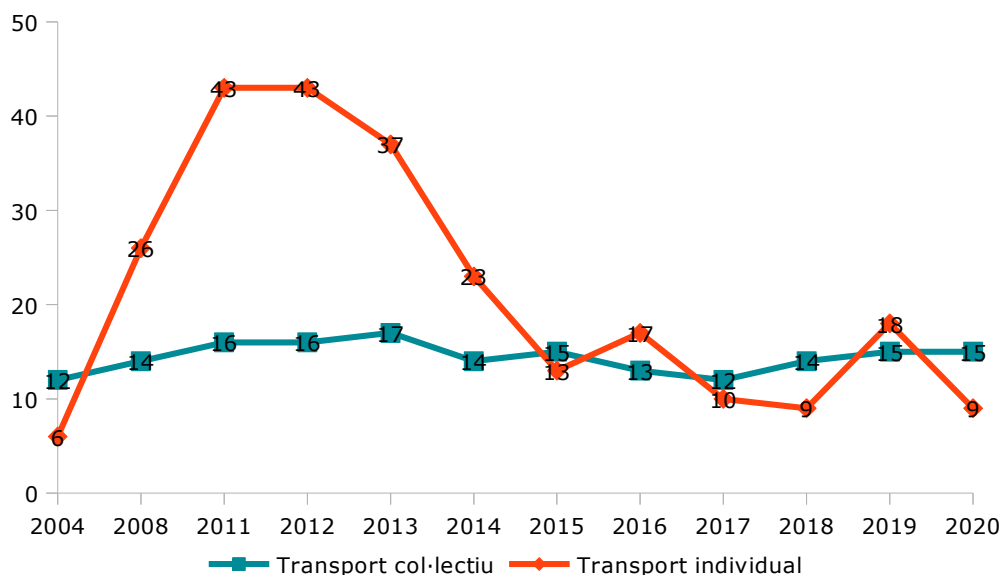
Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2019)

5.6. Subvencions per donar suport al finançament de transport de les persones amb diversitat funcional, amb mobilitat i autonomia reduïdes

El Consell Comarcal compta amb una línia de subvencions destinada a donar suport al finançament del transport de les persones amb diversitat funcional, amb mobilitat i autonomia reduïdes.

L'any 2019 s'han subvencionat un total de 15 rutes de transport col·lectiu impulsades per entitats i ajuntaments de la comarca i 9 sol·licituds individuals. En total, s'han atès 113 persones a través d'aquesta línia d'ajuts. Enguany han tornat a disminuir el nombre d'ajuts de transport individual, possiblement com a conseqüència del tancament de recursos assistencials provocats per les restriccions de mobilitat i reunió per a fer front a la pandèmia de la COVID-19.

Gràfic 24: Evolució de les atencions del servei de transport adaptat segons tipus (2004-2020)

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

La major part de les persones usuàries del servei de transport adaptat tenen més del 65% de discapacitat. Pel que fa a la destinació dels usuaris que utilitzen el servei de transport adaptat, es pot destacar com una part important assisteixen als Centres de Dia per a gent gran que hi ha a la comarca i als diferents serveis per a persones amb diversitat funcional de la Fundació Altem, ubicats a Figueres i al Far d'Empordà.

5.7. Servei d'atenció psicològica especialitzada a domicili per a persones amb dependència i suport als cuidadors

El Servei d'atenció a domicili a persones amb dependència té per objectiu fomentar l'estada de la persona amb demència i/o altres dependències a la llar i millorar la qualitat de vida de les persones afectades, dels seus cuidadors/es principals i de la família en general, a través de l'orientació, el suport psicològic i emocional, i l'estimulació cognitiva de la persona afectada que ofereixen professionals especialitzats.

L'any 2020, el servei ha atès 246 famílies al conjunt de la comarca, el que representa un 30% més respecte l'any anterior. La crisi sociosanitària agreujada per la pandèmia de la COVID19 ha provocat una augment de les situacions d'estrès emocional provocades pel confinament i la restricció de la mobilitat, especialment entre la població adolescent, les persones grans i les persones cuidadores. Aquesta situació explica el creixement del nombre de famílies ateses per aquest servei, que s'afegeixen als processos d'atenció que tradicionalment atenia aquest. Majoritàriament es tractava d'atencions a processos crònics, és a dir, aquells causats per malalties que requereixen una atenció complexa al llarg del temps i generen situacions de dependència, limitacions en la qualitat de vida, que tenen importants efectes psicològics, socials i econòmics en les famílies. L'augment de casos atesos també s'explica pel tancament parcial d'altres recursos d'atenció a les persones cuidadores, com és el cas del grups de suport a familiars.

Servei telefònic d'atenció psicològica COVID-19

De forma extraordinària durant el període del primer estat d'alarma es va posar en funcionament un Servei telefònic d'atenció psicològica i emocional per atendre situacions d'estrès, soledat o aïllament provocades per la situació de confinament i excepcionalitat causada per la pandèmia del COVID-19. Durant aquest període es van atendre 54 famílies de la comarca.

5.8. Grups de suport per a familiars cuidadors de persones amb dependència

Els grups de suport tenen com a principal objectiu millorar la qualitat de vida de les persones afectades de dependència i els seus familiars. Aquests esdevenen espais de relació, formació i intercanvi d'experiències entre persones amb situacions i necessitats similars. Com a conseqüència de les restriccions de mobilitat i reunió per a fer front a la pandèmia de la COVID-19 durant l'any 2020 no s'han realitzat grups de suport. Les necessitats d'atenció detectades en aquest àmbit s'han atès des del Servei d'atenció psicològica a domicili per a persones cuidadores.

Taula 34: Nombre de grups de suport a persones cuidadores i participants

	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Persones	55	87	41	72	79	63	79	99	52	38	0
Grups de suport	5	8	3	7	7	8	8	10	5	4	0

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2019)

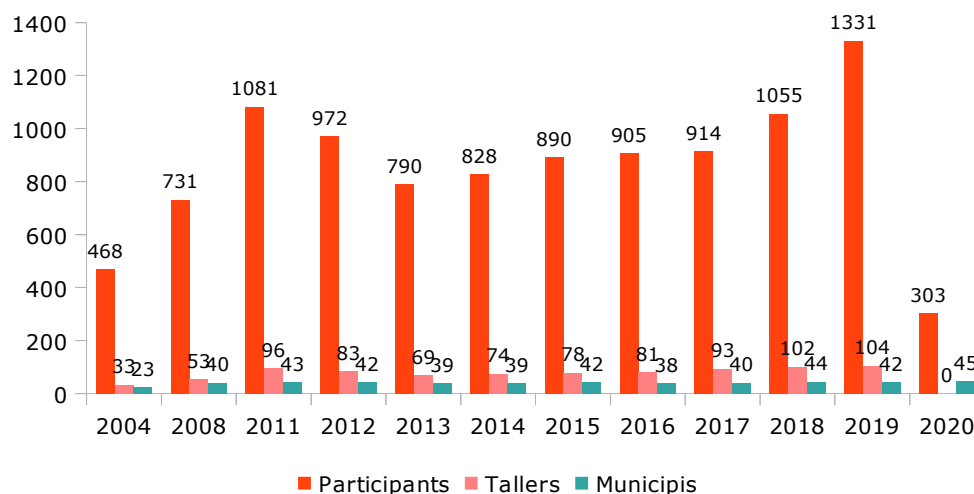
5.9. Tallers de memòria i gimnàstica

Els Tallers de memòria i gimnàstica són un recurs que s'ofereix als ajuntaments per fomentar la promoció de la salut i un envelliment actiu i satisfactori a partir de l'exercici físic i mental de la població major de 60 anys de la comarca. Des de la posada en funcionament d'aquest servei l'any 2003, s'ha produït un creixement anual força estable, tant pel que fa al nombre de participants, com en relació al volum de tallers organitzats i de municipis que sol·liciten aquesta activitat a l'àrea de Benestar del Consell Comarcal.

Com a conseqüència de les restriccions de mobilitat i reunió per a fer front a la COVID-19 durant l'any 2020 no s'ha realitzat tallers de memòria o gimnàstica en format presencial.

No obstant, amb l'objectiu d'evitar l'aïllament de les persones grans, fomentar el suport mutu i el benestar emocional, i incentivar l'envelliment actiu, es va promoure la Xarxa de Tallers de memòria online, que oferia a les persones grans de la comarca reptes de memòria setmanals. Han participat en aquest Xarxa 303 persones, de 45 municipis de la comarca.

Gràfic 25: Tallers de memòria, persones participants i municipis (2004-2020)

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

L'any 2020 es compten les persones participants en la Xarxa de tallers de memòria online-

5.10. Servei d'Orientació i Acompanyament a les Famílies (SOAF)

El Servei d'Orientació i Acompanyament a les Famílies és un servei universal i preventiu que ofereix un suport integral a les famílies per a la millora del seu benestar emocional i relacional, que orienta i acompanya a les famílies en l'educació i la criança dels seus fills i filles i dóna suport a les situacions que es puguin trobar les famílies al llarg del seu cicle vital. Les famílies hi accedeixen derivades pels Serveis Socials Bàsics.

L'any 2021 va atendre 100 famílies, xifra que dobla el nombre d'atencions respecte l'any anterior. Aquest creixement s'explica, en primer lloc, per l'augment de les necessitats de suport en aquest àmbit i d'estrès emocional en les famílies com a conseqüència de la COVID-19. En segon lloc, també s'ha de tenir en compte l'assentament del servei entre els diferents recursos de la xarxa d'atenció (salut, salut mental, i ensenyament) com a resultat del treball en xarxa promogut per l'Equip d'Envel·liment actiu i suport a les famílies.

Taula 35: Famílies ateses pel SOAF

	2018	2019	2020
Famílies ateses	26	49	100

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

5.11. Servei d'acompanyament terapèutic a famílies

El Servei d'acompanyament terapèutic ofereix suport psicològic en relació a situacions de crisi personal i familiar, centrat en la concepció sistèmica de la família, potenciant els recursos resilents, les potencialitats individuals i les capacitats parentals. El servei ofereix atenció psicològica de forma individual i/o conjunta en funció de cada demanda i del moment en el procés d'intervenció, així com assessorament a professionals sobre els processos d'intervenció.

Al llarg de l'any 2020 aquest servei ha atès 45 persones. Enguany totes les persones participants ho han fet en sessions individuals.

La pandèmia de la COVID-19 ha tingut un impacte en la tipologia de necessitats ateses per aquest servei, provocades per la situació de confinament i restricció de la mobilitat que han tingut un impacte en la situació emocional de les famílies, com també ha passat en la resta de serveis d'atenció psicològica especialitzats de l'àrea de Benestar.

Taula 36: Persones ateses, grups terapèutics, i hores d'atenció del servei (2006-2020)

	2006	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Persones ateses	40	133	123	131	102	98	93	54	42	36	51	45
Grups terapèutics	1	1	0	1	1	1	1	2	0	0	0	0
Hores d'atenció setmanal del servei		12	12	14	16	16	16	16	16	16	16	16

Font: Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies (2020)

5.12. Programa Àncora de prevenció de situacions d'aïllament i soledat de persones grans

El programa Ancora té com a finalitat detectar i prevenir situacions d'aïllament de les persones grans que viuen soles i evitar situacions de risc social. El programa posa en funcionament al municipi una xarxa de prevenció i d'acció comunitària en què participen voluntàriament veïns i veïnes, comerciants, professionals de les entitats i serveis públics del municipi. L'any 2020 s'ha iniciat el programa als municipis de Vilajuïga, Maçanet de Cabrenys i Agullana. S'ha continuat desplegant als municipis de Roses i l'Escala en col·laboració amb Creu Roja i Càritas Diocesana, i als municipis d'Espolla, Masarac, Mollet de Peralada i Sant Climent Sescebes.

Al municipi de Vilajuïga es va entrevistar a 46 persones i a Maçanet de Cabrenys 52 persones en el marc de la primera fase de diagnòstic del programa que té com a objectiu conèixer i detectar les necessitats de la població més envellida per tal de promoure accions comunitàries de prevenció i detecció de situacions de vulnerabilitat. A Agullana es van entrevistar 96 persones a través d'una tècnica del SOC contractada per l'Ajuntament.

Aquells casos detectats a la fase d'entrevistes i que així ho requerien, s'ha facilitat el contacte amb la seva treballadora social de referència o bé s'ha iniciat un acompanyament psicològic. S'han fet un total de 23 derivacions.

Al llarg del 2020 s'ha iniciat l'acció de sensibilització als comerços dels municipis, reconeixent la seva tasca social com a agents detectors de situacions de vulnerabilitat. S'ha activat un circuit de derivació perquè els propis comerços puguin detectar i notificar possibles situacions de risc. S'ha visitat un total de 28 comerços dels municipis d'Agullana, Maçanet de Cabrenys, Sant Climent i Vilajuïga i s'ha realitzat un total de 12 derivacions.

Dispositiu d'Atenció Social +70

Durant el primer estat d'alarma decretat per a fer front a la pandèmia de la COVID-19 es va posar en funcionament un dispositiu de suport telefònic a les persones més grans de la comarca (Dispositiu d'Atenció Social + 70 per emergència COVID-19). Aquest dispositiu tenia com a finalitat acompanyar es persones grans en el moment de dificultat que s'estava vivint, i conèixer les seves necessitats no cobertes per atendre-les de la millora manera possible, en coordinació amb els diferents serveis de la xarxa pública. Aquesta iniciativa volia reforçar el treball desplegat pels ajuntaments i els Serveis Socials Bàsics per atendre la població en situació de major vulnerabilitat dels municipis.

El Dispositiu es va dur a terme entre el 16 d'abril i el 25 de maig en tretze municipis de la comarca que presentaven indicadors d'envelliment poblacional elevats o d'aïllament geogràfic i residencial. Concretament, a Mollet de Peralada, Palau de Santa Eulàlia, Sant Climent Sescebes, Espolla, Agullana, Vilamacolum, Sant Llorenç de la Muga, Portbou, Maçanet de Cabrenys, Peralada, la Jonquera, Vilafant i Roses. Els professionals participants en aquest dispositiu van contactar amb 2.600 persones residents en aquests municipis i van detectar 85 situacions que requerien una derivació als Serveis Socials Bàsics o als Serveis especialitzats d'atenció psicològica del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

6. Servei d'Inclusió Social i Atenció a la Comunitat

El Servei d'Inclusió Social i Atenció a la Comunitat té com a finalitat, en primer lloc, promoure plans, programes i accions orientats a reforçar la inclusió social, la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, la gestió de la diversitat i el treball comunitari per garantir els drets socials a la ciutadania de la comarca de l'Alt Empordà. En segon lloc, promoure la participació i el treball en xarxa amb els agents de la comarca coresponsables de les accions d'inclusió social orientades a enfortir a les persones, les famílies i les comunitats de la comarca. En tercer lloc, empoderar les persones, les famílies i les comunitats per millorar la qualitat de vida i reforçar la inclusió i la cohesió social a la comarca. I en quart lloc, facilitar els serveis d'acollida, orientació i mediació per a persones, famílies i comunitats d'origen estranger.

6.1. Pla per a la Inclusió i la Cohesió Social de l'Alt Empordà 2017-2020

El Pla per a la Inclusió és una eina de treball estratègica del Consell Comarcal que estableix les prioritats per millorar les condicions de vida de les persones i reforçar la cohesió social en el territori. Amb aquest compromís orientat a garantir unes condicions de vida dignes a tots els residents de la comarca, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà, els ajuntaments de Castelló d'Empúries, L'Escala, La Jonquera, Roses i Vilafant i prop de 20 entitats socials treballen coordinadament per impulsar les accions que preveu el Pla d'Actuació 2017/2020, que es despleguen a la comarca.

L'any 2020 l'Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat del Consell Comarcal ha continuat fent el seguiment de les accions del Pla, i en alguns casos executant-les directament. Aquest procés l'ha dut a terme amb el suport de la Comissió de seguiment i avaluació del Pla, que està formada per tècnics del Consell Comarcal i de les diferents administracions locals impulsores de la iniciativa.

L'estratègia de comunicació del Pla s'ha centrat en la el desenvolupament i la dinamització del web www.inclusioaltemporda.cat, i de les xarxes socials (Twitter [@Aempordainclou](https://twitter.com/Aempordainclou) i [Canal de Youtube](https://www.youtube.com/channel/UC...)).

Durant l'any 2020 també s'ha realitzat el seguiment del projecte premiat en la vuitena edició del Concurs de Projectes d'Inclusió Social a l'Alt Empordà que té per objectiu fer emergir iniciatives innovadores en l'àmbit de la inclusió i la cohesió social i finançar projectes en el territori. El projecte guardonat va ser el projecte "Ecoteatre" de l'Institut Cap Norfeu de Roses.

6.2. Observatori social de l'Alt Empordà

L'[Observatori Social de l'Alt Empordà](#) és un espai dedicat a l'anàlisi i informació de la realitat social de la comarca gestionat per l'Equip d'Inclusió de l'Àrea de Benestar del Consell Comarcal.

Durant l'any 2020 s'han actualitzat els [50 indicadors de diagnòstic social de l'Alt Empordà](#) amb dades més recents que permeten observar l'evolució de la realitat socioeconòmica i els processos d'exclusió social a la comarca. Aquests indicadors actualitzen amb dades més recents alguns dels indicadors inclosos en el Diagnòstic Social de l'Alt Empordà 2018. També s'ha elaborat la Memòria de l'Àrea de Benestar del Consell Comarcal 2019, s'ha actualitzat les dades de l'Informe de població estrangera a l'Alt Empordà 2019, s'han elaborat 2 Informes de diagnòstic i atenció social per a municipis de la comarca i s'ha actualitzat l'Informe sobre els maltractaments a les persones grans de les Comarques Gironines que recull informació sobre aquest àmbit d'intervenció del conjunt d'àrees bàsiques d'atenció social bàsica d'aquest territori. També ha col·laborat amb la Comissió d'alfabetització comarcal en l'elaboració de l'informe «Reforçar les polítiques d'alfabetització per garantir la inclusió social de la població més vulnerable».

En el marc de la crisi sociosanitària de la COVID-19, l'Observatori Social de l'Alt Empordà ha orientat la seva activitat a reforçar les eines de diagnòstic i recollida de dades dels serveis de l'àrea de Benestar social del Consell Comarcal i altres indicadors sociodemogràfics i d'exclusió social de la comarca amb l'objectiu de generar un millor coneixement sobre l'impacte de les pandèmia en les condicions socials i de vida de la població de la comarca. Concretament, ha elaborat: 2 Informes de situació dels serveis i equips de l'àrea de Benestar durant el primer estat d'alarma; 12 informes de resultats per als municipis en què es va desplegar el Dispositiu d'Atenció Social + 70 per emergència COVID-19. També ha col·laborat amb la Fundació Salut Empordà en l'elaboració del document de treball «Pandèmia de coronavirus. Escenari actual i de futur a l'Alt Empordà».

6.3. Pla d'Igualtat de Gènere de l'Alt Empordà 2016-2019

El Pla per a la Igualtat de Gènere estableix sis objectius estratègics, diferents objectius operatius i línies d'acció orientats a promoure la igualtat d'oportunitats entre dones i homes de la comarca. Aquest Pla, aprovat el mes de novembre de 2016 pel Ple del Consell Comarcal, dóna continuïtat al treball iniciat fa deu anys, amb el primer Pla Comarcal de promoció de les polítiques d'igualtat 2005-2007. Des d'aleshores, el Consell Comarcal ha comptat amb el Pla de Comarcal de promoció de les polítiques d'igualtat 2008-2011 i el Pla d'Igualtat de Gènere de l'Alt Empordà 2013-2016.

La impossibilitat de realitzar el procés d'avaluació i actualització del Pla d'Igualtat de Gènere vigent, com a conseqüència de la situació extraordinària provocada per la pandèmia de la COVID-19, ha provocat que s'hagi acordat una prorroga de Pla per al període 2020-2021.

L'any 2020 s'han posat en marxa diferents accions vinculades al desplegament del Pla. Cal destacar, el treball en xarxa a través de la Taula Comarcal de Prostitució i la Taula de Mutilació Genital Femenina i Matrimonis Forçats; l'elaboració del Pla d'Igualtat Intern del Consell Comarcal, l'acompanyament a l'Associació Amunt i Crits ! Sorgida del [Programa de Dones Referents Comunitàries de l'Alt Empordà](#) i la definició del Programa Habiba Dones i Salut Comunitària a l'Alt Empordà, que compta amb finançament de la convocatòria Interculturalitat i Acció Social 22020 de la Fundació Bancària La Caixa.

6.4. Comissió Comarcal de Violència de gènere de l'Alt Empordà

La Comissió Comarcal de Violència de gènere, òrgan constituït el 30 de març de 2006, és un espai de treball tècnic que té com a objectiu informar de les actuacions que els diferents serveis duen a terme en l'àmbit de la violència de gènere a la comarca. També té entre els seus objectius, coordinar les actuacions dels diferents serveis per oferir una atenció integral a les víctimes i als seus fills i filles, evitant-ne les victimitzacions secundàries i afavorint el seu procés de recuperació. Aquesta intervenció requereix un compromís multidisciplinari i interinstitucional que, amb la seva actuació coordinada, doni una resposta efectiva al greu problema de la violència de gènere i del seu entorn familiar.

L'any 2020 la Comissió comarcal de violència de gènere ha treballat en l'aterratge i desplegament a la comarca del Protocol marc d'actuació en casos de violència masclista de les Comarques Gironines.

6.5. Taula de treball comarcal sobre la Prostitució

L'any 2010, es va crear la Taula de treball comarcal sobre la Prostitució per tal d'articular un grup de treball per millorar les intervencions que es duen a terme amb col·lectius de dones que provenen d'entorns relacionats amb aquesta activitat.

Al llarg de l'any 2020 s'ha reunit de forma ordinària 1 vegada. La crisi social desencadenada per la COVID-19 també ha impactat sobre les dones en entorns de prostitució. En aquest context aquest espai de treball s'ha reunit 4 vegades més de forma extraordinària per tal de millorar la coordinació dels dispositius assistencials i resoldre qüestions operatives relacionades l'atenció social en aquest àmbit.

6.6. Programa Habiba Dones i Salut Comunitària a l'Alt Empordà

L'any 2020 l'Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat ha dissenyat el Programa Habiba Dones i Salut Comunitària a l'Alt Empordà, que té com a objectiu promoure l'equitat en l'exercici del dret a la salut i l'accés al sistema de salut de les dones d'origen migrant de la comarca.

El programa Habiba facilitarà un procés de treball comunitari amb professionals de la salut i dones migrades de diferents orígens de l'ABS de l'Escala (municipi de Sant Pere Pescador), per reforçar els actius en salut existents al territori. El programa, dissenyat des de la perspectiva de gènere intercultural, parteix de les necessitats expressades en salut per les dones migrades en els espais de treball comunitaris dinamitzats en els darrers dos anys per l'Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat de l'àrea de Benestar del Consell Comarcal de l'Alt Empordà: [Programa de Dones Referents Comunitàries de l'Alt Empordà](#) i Taula comarcal de Mutilació Genital Femenina.

Aquest programa està finançat per la [Convocatòria Interculturalitat i Acció Social 2020 de la Fundació Bancària La Caixa](#) i s'executarà durant l'any 2021.

6.7. Taula per a la Inclusió i la Cohesió social de l'Alt Empordà

La Taula per a la Inclusió i la Cohesió social de l'Alt Empordà, iniciada l'any 2010, es va constituir formalment el dia 11 de desembre de l'any 2012 com a Consell Supramunicipal de Serveis Socials, un òrgan col·legiat de participació comunitària amb funcions d'assessorament, consulta, proposta i participació en matèria de serveis socials en l'àmbit territorial de la comarca.

Actualment formen part de la Taula una vintena d'entitats de diferents àmbits. D'acord amb el reglament acordat per les entitats els objectius d'aquest espai són: esdevenir l'espai de representació de les entitats del tercer sector de la comarca, per tal d'afavorir un ús compartit de recursos i coneixement del que disposa el teixit associatiu i l'administració pública; millorar el coneixement de la realitat social del territori a través de l'experiència dels diferents agents (públics i privats) que duen a terme accions de caràcter inclusiu, i apropar el treball de les entitats a la ciutadania en general. La Taula també és l'òrgan de participació de les entitats en el Pla d'Inclusió. En aquest marc, la Taula ha col·laborat en el desplegament de les accions de les quals n'és responsable. Per a fer-ho s'han organitzat diferents grups de treball responsables d'executar cadascuna de les accions.

L'any 2020, la Taula d'Inclusió ha fet el seguiment de les diverses accions del projecte «L'Alt Empordà, una comarca inclusiva, amb salut i sostenible» tenint en compte la seva adaptació a les restriccions de mobilitat i reunió imposades per a fer front a la pandèmia de la COVID-19. En el marc del grup de treball sobre l'alfabetització de persones adultes a l'Alt Empordà s'ha elaborat i presentat l'informe «Reforçar les polítiques d'alfabetització per garantir la inclusió social de la població més vulnerable».

6.8. Programa d'Acció Comunitària als municipis de Sant Pere Pescador i Roses

Durant l'any 2020 l'equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat ha reforçat l'equip de treball amb dos perfils professionals d'acció comunitària que despleguen la seva intervenció en els municipis de Roses i Sant Pere Pescador amb el suport econòmic dels respectius ajuntaments.

L'objectiu d'aquest equip de treball és promoure accions i projectes comunitaris als municipis d'intervenció amb l'objectiu de millorar l'empoderament i capacitat de la població, treballant en xarxa amb els agents públics i privats del municipi, per millorar les condicions de vida de les persones en situació més vulnerable. Aquests projectes es pensen i promouen de forma participada, en espais de treball comunitaris, des de la perspectiva de gènere i intercultural.

Durant l'any 2020, l'equip d'acció comunitària ha participat i/o impulsat les següents accions:

Sant Pere Pescador

- Elaboració del Diagnòstic social i comunitari del municipi amb propostes de línies d'acció comunitària al municipi.
- Disseny, implementació i avaluació del «Dispositiu d'acollida a persones temporeres de la campanya de la poma»
- Disseny del Programa TIC-TAC d'alfabetització digital.
- Acompanyament i dinamització de la Taula municipal de Salut Comunitària

Roses

- Enquesta telefònica a l'equip de voluntariat COVID-19 del municipi.
- Elaboració del Diagnòstic social i comunitari del barri de Santa Margarida, amb propostes de línies d'acció comunitària al municipi.

6.9. Servei d'Acollida de persones estrangeres

El Servei d'Acollida de persones estrangeres té com a finalitat promoure la convivència i la cohesió social a la comarca, atenent i responent les demandes i necessitats socials que planteja un societat diversa com la de l'Alt Empordà. Els i les professionals del Servei d'Acollida gestionen diversos serveis: l'acollida a persones novingudes; l'assessorament legal en matèria d'estrangera (OIAE); l'assessorament a estrangers (SAE); el servei de consultoria i suport tècnic especialitzat; el servei de mediació; i també participen en accions de sensibilització i formació.

Les dades relatives a l'activitat dels diversos serveis de l'any 2020 mostren com s'han atès un total de 1.223 persones, amb una distribució per sexes equitativa. Per serveis, un 70% han estat ateses pel SAE, un 24% pel Servei de mediació, un 5% han estat ateses per l'OIAE i un 1% participat en algun dels cursos d'acollida organitzats.

L'OIAE ha atès 62 persones durant tot l'any 2019 de les quals un 56% eren dones i el 44% homes. Pel que fa a la tipologia de demandes, un 51 % tenia a veure amb l'obtenció o renovació de permisos de residència o treball, un 18 amb raons humanitàries, un 10% amb arrelaments i un 8% amb tràmits relacionats amb l'obtenció de la nacionalitat espanyola.

Pel que fa a l'assessorament a persones estrangeres, s'han atès 857 persones de les quals hi ha una distribució equitativa per sexes. Les principals demandes ateses estan relacionades, en un 34% dels casos

amb informes d'estrangeria, en un 20% a sol·licituds d'informació i orientació a recursos específics, en un 14% a orientació en relació als tràmits d'accés a la nacionalitat, i en un 9% a sol·licituds de residència (arrelaments).

Pel que fa al Servei de mediació l'any 2019, cal indicar que s'han realitzat 424 mediacions corresponents a 289 persones, de les quals el 52% han estat amb dones i el 48% homes. Majoritàriament, els serveis i professionals que han sol·licitat aquestes mediacions han estat els Serveis bàsics d'Atenció Social de la comarca (61%), l'EAlA (16%), els Serveis de Salut (10%) i les Escoles i Instituts de la comarca (7%).

Taula 37: Persones ateses pel Servei d'Acollida (2004-2020)

	2004	2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Persones ateses Serveis d'acollida (1)	-	-	-	-	1.109	981	497	-	852	1.143	1.112	1.223
% Homes atesos	-	-	-	-	47%	45%	50,5	-	46%	43%	47%	50%
% Dones ateses	-	-	-	-	53%	55%	49,5	-	54%	57%	53%	50%
Assessorament legal-OIAE 2)	-	308	422	377	347	240	117	153	101	122	130	62
Assessorament a estrangers-SAE(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	518	650	683	857
Mediacions (2)	254	480 + (3061 salut)	517	486	644	283 (3)	354	336	150	171	154	289
Mòduls d'acollida	-	-	-	-	-	-	106	48	83	200	145	15
Servei consultoria i suport tècnic	-	-	132	391	309	201	151	96	46	66	67	96
Col·laboracions	-	-	-	90	37	12	10	-	-	4	-	7
Suport a Entitats	-	60	76	51	53	46	5	7	6	1	2	16

Font: Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat (2020)

(1) Des de l'any 2017 es registren les persones ateses per l'OIAE, el Servei de Mediació, el SAE i el mòdul d'acollida.

(2) Per al període 2004-2016 es recull el nombre d'atencions per servei. A partir de l'any 2017 es recullen les persones ateses.

(3) No hi ha comptabilitzades les intervencions fetes al municipi de Roses.

Com a conseqüència de les restriccions de mobilitat i trobada per a fer front a la COVID-19, l'any 2020 el Servei d'Acollida només ha pogut organitzar cursos d'alfabetització en català (mòdul A) en el marc dels Cursos de primera acollida, en modalitat semipresencial als municipi de Castelló d'Empúries en els que han participat un total de 15 persones

Al llarg de l'any 2020 s'han atès un total de 110 consultes especialitzades en matèria d'estrangeria i atenció a la diversitat per professionals del Consell Comarcal, altres serveis públics i ajuntaments de la comarca, el que ha representat una mitjana mensual de 7 casos. Entre aquests destaquen les consultes referides als informes d'estrangeria (43%). Es serveis i professionals que més han contactat aquest servei al llarg de l'any 2017 han estat en una proporció elevada els SBAS de la comarca (57%), seguit pels ajuntaments de la comarca (30%) i altres serveis (13%).

L'any 2020 el nombre d'informes d'estrangeria tramitats pels professionals del Servei d'acollida s'ha mantingut respecte l'any anterior. Es continuen constatant dificultats per renovar els permisos de residència i treball que afronten les persones estrangeres i a la situació econòmica del país. S'han emès 94 propostes d'Informe de valoració del grau d'integració social per a l'arrelament social (INF02), i 21 propostes d'Informe de valoració de l'esforç d'integració per a la renovació de les residències temporals (INF03).

Taula 38: Propostes d'Informe d'estrangeria emesos (2014-2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Informes d'estrangeria	91	97	96	102	120	121	115
<i>Informe d'arrelament (INFO2)</i>	67	79	85	94	99	100	94
<i>Informe d'integració (INFO3)</i>	24	18	11	8	21	21	21

Font: Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat (2019)

Dinamitzadores cíviques per l'emancipació juvenil

Durant l'any 2020 el Servei d'acollida a persones estrangeres ha comptat amb dues figures professionals de Dinamització cívica per a l'emancipació juvenil. Aquestes han reforçat l'equip d'atenció social als joves que migren sols arribats a la comarca. L'equip de dinamitzadores cíviques ha participat en un primer moment, i coordinat i liderat després, la Comissió Gestora comarcal, en funcionament des del 2018. Durant l'any 2020 han atès un total de 66 joves, 39 dels quals es trobaven fora del sistema de protecció. Quan es va iniciar l'Estat d'Alarma per COVID-19 al mes de març de 2020 a més de fer un seguiment diari via telefònica amb els joves, es va mantenir el suport i acompanyament presencial davant casos més urgents. Aquest servei es va tancar en finalitzar l'any per no poder-se fer efectiva l'addenda del Contracte Programa amb el DTASiF.

Dispositiu d'acollida a persones temporeres de la campanya de la poma

La posada en marxa d'un dispositiu de prevenció de la COVID-19 per a la campanya de temporers de la poma i verema a l'Alt Empordà va néixer de la necessitat de controlar la situació epidemiològica generada pel virus COVID-19 als municipis on hi ha una major concentració de treballadors/es vinculats a aquesta activitat agrària.

L'objectiu del dispositiu va ser el de facilitar de manera coordinada eines preventives i de conscienciació per disminuir el risc de contagis i brots a les explotacions durant el període de la campanya comprés entre 13 de juliol i el 30 d'octubre. El dispositiu estava integrat pels següents recursos:

- Pla d'acció territorial per a l'atenció sanitària dels temporers de la poma definit pel departament de Salut en què es preveien les actuacions i circuit a seguir en cas de contagi o sospita de cas positiu d'un treballador/a. El protocol es va activar 4 vegades durant la campanya.
- Espais físics d'atenció a persones amb símptomes de COVID-19: Espai Trànsit a Viladamat (13 persones ateses), Espai Refugi a Pontós (2 persones ateses) i Espai Salut a Cabanes (2 persones ateses). Aquests espais van estar coordinats per la Creu Roja Girona.
- Espai de suport a necessitats quotidianes dels treballadors. Aquest espai va estar coordinat per la Creu Roja Girona. Atenció de 15 persones diàries de mitjana durant la campanya de la poma. 21 persones derivades als Serveis Socials Bàsics per ajuda d'aliments;
- Accions comunitàries de suport al dispositiu promogudes per l'Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat: 2 trobades amb representats de cooperatives i empreses del sector agrari; sessió de treball conjunta al Centre Cívic de Sant Pere Pescador per part de l'Equip d'Inclusió i l'Equip mèdic; àudios de WhatsApp amb informació sobre les mesures de prevenció de la COVID-19 i recomanacions per als treballadors/treballadores de les explotacions. Es van realitzar 17 àudios en 7 llengües (català, castellà, sarahule, fula, àrab, amazic i romanès); 35 persones detectades en situació de sensellarisme.
- Espais de coordinació entre els agents participants: Comissió de seguiment del dispositiu, Comissió operativa de Sant Pere Pescador.

6.10. Servei d'atenció intergral LGTBI (SAI-LGTBI)

L'any 2017 el Consell Comarcal de l'Alt Empordà i la Direcció General d'Igualtat del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies van signar l'acord per a l'obertura del SAI-LGTBI de l'Alt Empordà. Aquesta servei s'emmarca en el desplegament de la Llei 11/2014 del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGTBI) i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia,

EL SAI-LGTBI de l'Alt Empordà és un servei d'atenció integral, de qualitat i de proximitat adreçat a les persones que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per la seva orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. El servei està gestionat des de l'Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat de l'Àrea de Benestar del Consell Comarcal de l'Alt Empordà i atén a tots els municipis de la comarca i Figueres.

El SAI-LGTBI ofereix un espai d'informació, suport i acompanyament a persones LGTBI i al seu entorn proper per situacions derivades de la seva orientació sexual i identitat i expressió de gènere (acceptació pròpia, acompanyament emocional durant el trànsit, relacions familiars).

L'any 2020 s'ha conclòs el procés d'elaboració del Pla LGTBI 2020-2025. Un pla que s'estructura a partir de 3 eixos generals de caràcter estratègic que cal treballar a la comarca: 1) Incorporar la perspectiva LGTBI en les diferents àrees de la política municipal; 2) Combatre la discriminació per raó d'orientació sexual i identitat de gènere i 3) Fomentar la visibilitat del col·lectiu LGTBI.

L'any 2019 el servei SAI-LGTBI va atendre 6 persones.

Taula 39: Persones ateses pel SAI-LGTBI Alt Empordà segons demanda

Demanda	2018	2019	2020
Persones ateses	12	13	6
<i>Tramitació Targeta Sanitària</i>	4	4	3
<i>Atenció psicològica</i>	4	5	3
<i>Informació general</i>	4	4	3

Font: SAI-LGTBI Alt Empordà (2020)

Com a conseqüència de les mesures de contenció de la pandèmia de la COVID-19, des de finals del mes de març, l'atenció i gestió del SAI-LGTBI va passar a ser exclusivament via correu electrònic o telèfon i es va mantenir així fins a principis del mes de juny, moment en que es va reprendre l'atenció presencial en un 50% mantenint les atencions per telèfon amb l'altre 50%. Aquesta modalitat d'atenció mixta s'ha mantingut durant la resta de l'any.

6.11. Projecte "L'Alt Empordà, una comarca inclusiva, amb salut i sostenible"

El projecte "L'Alt Empordà, una comarca inclusiva, amb salut i sostenible" s'emmarca en el programa «Benestar i Comunitat» promogut per Dipsalut, amb la finalitat de definir i reforçar l'estratègia de coordinació i gestió compartida dels recursos adreçats a atendre les persones en situació de major vulnerabilitat de la comarca. L'objectiu del programa és millorar la seva qualitat de vida i l'apoderament de la comunitat i les persones per transformar les seves condicions de vida.

Aquest projecte ha permès reforçar i dotar de més recursos econòmics dos programes específics d'àmbit comarcal, que es presten de forma coordinada entre les administracions públiques, el Consell Comarcal i la Diputació de Girona, i les entitats socials de la comarca.

Amb l'objectiu de reforçar els dispositius d'atenció social per a fer front a la crisi agreujada per la pandèmia de la COVID-19, Dipsalut va realitzar una convocatòria extraordinària del Programa Benestar i Comunitat. D'acord amb el diagnòstic realitzat en el marc de la Taula d'Inclusió, el projecte comarcal per aquesta convocatòria va reforçar amb recursos extraordinaris els dispositius d'atenció a la cobertura de necessitats bàsiques.

La taula següent mostra els quatre programes que contempla el projecte extraordinari 2020-2021.

Taula 41: Síntesi d'accions del projecte «L'Alt Empordà, una comarca inclusiva, amb salut i sostenible 2020-2021»

Línia estratègica	Projecte	% pressupost
Garantir condicions de vida digna	Ajuts d'urgència per a la cobertura de necessitats socials bàsiques per a joves estrangers que migren sols (Consell Comarcal de l'Alt Empordà)	23%
	Projecte d'alimentació infantil (Creu Roja)	11%
	Xarxa d'atenció i accés als serveis públics de dones en entorns de prostitució (Fundació APIP-ACAM)	3%
Fomentar l'autonomia i l'apoderament de les persones en situació més vulnerable	Projecte TIC-TAC d'alfabetització digital (Consell Comarcal de l'Alt Empordà)	17%
	Programa comarcal d'alfabetització bàsica en català (Creu Roja, i Consell Comarcal de l'Alt Empordà)	11%
	Programa Àncora de prevenció d'aïllament de persones grans (Creu Roja, Càritas i Consell Comarcal de l'Alt Empordà)	10%
	Projecte d'empoderament de dones d'origen subsaharià (Fundació Ser.Gi)	8%
	Projecte de dinamització comunitària local (Consell Comarcal de l'Alt Empordà)	5%
	Projecte Espiadimonis (Fundació Sant Vicenç de Paül)	4%
	Projecte càpsules formatives i d'orientació digital (Creu Roja)	3%
	Projecte Zona VIP (Consell Comarcal de l'Alt Empordà)	3%
	Projecte d'acompanyament a joves que migren sols (Associació Ranura)	2%

Font: Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat (2020)

6.13. Altres activitats/accions organitzades per l'Equip d'inclusió social i Atenció a la Comunitat

L'Equip d'Inclusió ha col·laborat directament en dues accions impulsades per l'àrea de Benestar en el marc del dispositiu d'atenció social per a fer front a les conseqüències socials de la pandèmia de la COVID-19, el Mapa d'accions solidàries Alt Empordà COVID-19 i el Dispositiu d'Atenció Social + 70 per emergència COVID-19

El Mapa d'accions solidàries COVID-19 a l'Alt Empordà va recollir en un aplicació cartogràfica on-line el conjunt d'iniciatives públiques, privades i associatives posades en marxa a l'Alt Empordà per tal de donar resposta a la situació d'emergència creada pel virus COVID-19.

El Dispositiu d'Atenció Social +70 va oferir acompanyament telefònic a 2.600 persones grans de 12 municipis de la comarca.

Finalment, l'Equip d'Inclusió va elaborar l'informe «Reforçar les polítiques d'alfabetització per garantir la inclusió social de la població més vulnerable» per encàrrec de la Comissió d'alfabetització de l'Alt Empordà. Aquest document neix d'una doble necessitat detectada per aquesta comissió: d'una banda, conèixer quin és l'abast del desplegament d'aquest àmbit de la política pública educativa a la comarca i, de l'altra, sistematitzar el coneixement generat en aquest espai de treball.

7. Participació en projectes europeus

7.1. Prospectiva transfronterera sanitària i social (PROSPECTSASO)

L'àrea de Benestar del Consell Comarcal de l'Alt Empordà ha format part del partenariat del projecte PROSPECTSASO – Prospectiva transfronterera sanitària i social, liderat per la Universitat de Perpinyà, que ha comptat amb el 65% de finançament del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) a través del programa Interreg V-A Espanya-França-Andorra (POCTEFA 2014-2020).

La finalitat del projecte PROSPECTSASO, gestionat per l'Equip d'Inclusió i Atenció a la Comunitat, ha estat la millora del coneixement sobre la realitat social i sanitària transfronterera i els efectes frontera en públics més vulnerables (persones en situació de risc d'exclusió social, infants en risc, persones en situació de discriminació, persones grans o persones amb discapacitat, entre d'altres), per tal de respondre adequadament a les necessitats socials que presenta el nostre territori. Aquest projecte es va posar en funcionament el mes de setembre de 2016 i ha estat actiu fins a l'agost de 2020.

El projecte PROSPECTSASO ha permès a l'àrea de Benestar avançar en diferents àmbits de treball: ha obert una reflexió sobre el model d'intervenció social i sanitària i ha permès compartir-la amb altres agents d'un costat i l'altre de la frontera; ha ajudat a aprofundir en l'anàlisi social del territori i generar espais nous de coneixement com el diagnòstic social transfronterer; els diferents equips professionals han participat en formacions i debats de fons sobre metodologies d'intervenció i instruments per donar millor resposta als reptes socials que tenim identificats al territori i s'ha visibilitzat la pràctica professional dels actors de la intervenció social i la necessitat de treballar per reforçar la participació i l'empoderament de les persones acompanyades.

Amb la voluntat de recollir els principals resultats, aprenentatges i coneixements generats per aquest projecte, l'àrea de Benestar ha editat un document de balanç que recull les principals reflexions dels diversos professionals dels equips que hi han participat: [Resultats, aprenentatges i coneixements del projecte PROSPECTSASO](#).

8. Treball en xarxa i gestió del coneixement

Al llarg de l'any 2020, diversos professionals de l'Àrea de Benestar han participat en espais de treball en xarxa que es relacionen en el quadre següent:

Taula 42: Espais de treball en xarxa (2020)

D'altra banda, al llarg de l'any 2020 l'Àrea de Benestar ha col·laborat en els següents projectes i programes que es recullen en la taula següent:

Taula 43: Col·laboració en projectes i programes (2020)

Secció	Projectes i programes
Serveis Bàsics d'Atenció Social	<ul style="list-style-type: none"> • Col·laboració entre l'Ajuntament de Figueres, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà, Càritas Interparroquial de Figueres, Càritas Diocesana de Girona i Creu Roja de Figueres per a la realització del projecte Centre de Distribució d'Aliments. • Col·laboració amb la Universitat de Girona per l'acollida d'alumnes en pràctiques de Treball Social, Educació Social i Pedagogia • Participació en el projecte d'Unificació de Procediments de Treball de les Unitats de Serveis Socials dels governs locals organitzat per SUMAR. • Participació en el desenvolupament del Gestor d'Expedients de Serveis Socials (GESS) en cooperació amb SUMAR, el Consorci d'Acció Social de la Garrotxa, El Consorci d'Acció Social del Ripollès, el Consorci d'Acció Social del Gironès i el Consell Comarcal del Pla de l'Estany.
Servei d'Inclusió i Atenció a la Comunitat	<ul style="list-style-type: none"> • Participació al Consell assessor del Campus de Cohesió Social de la Universitat de Girona.

Finalment, l'Àrea de Benestar del Consell Comarcal ha elaborat i/o participat al llarg de l'any 2020 en els estudis, investigacions, publicacions i jornades que es relacionen a continuació:

Taula 44: Col·laboració en estudis, investigacions, publicacions i jornades (2020)

Secció	Estudi, investigació, publicació o jornada
Serveis Bàsics d'Atenció Social	<ul style="list-style-type: none"> • Participació en diferents sessions del Cicle Formatiu d'Integració Social i d'Educació Infantil de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. • Col·laboració en l'elaboració de la «Guia per al foment de la recerca al serveis socials» promoguda per l'UDG en el marc del projecte PROSPECTSASO. • Organització de la 13a edició de la Jornada de formació per a professionals de Llars d'Infants i de primer cicle d'educació infantil de l'Alt Empordà «Eines de psicomotricitat per a l'acompanyament en l'etapa educativa 0-3 en temps de COVID»
Servei d'Inclusió i Atenció a la Comunitat	<ul style="list-style-type: none"> • Participació en diferents sessions del Cicle Formatiu d'Integració Social i d'Educació Infantil de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. • Publicació del document de balanç del projecte PROSPECTSASO «Resultats, aprenentatges i coneixements». • Elaboració de l'informe «Reforçar les polítiques d'alfabetització per a garantir la inclusió social de la població més vulnerable». • Difusió als municipis de la comarca de l'Informe sobre l'impacte del coronavirus en el enterraments dels difunts de religió islàmica a Catalunya elaborat pel Dr. Iván Aybar, professor de la Facultat de Dret de la UAB, i assessorament al respecte. • Publicació de l'article «Joves migrats en contextos rurals. Per a una nova ruralitat global i culturalment diversa: polítiques d'inclusió social dels joves emigrats sols als municipis petits» a la Revista Pedagogia i Treball Social de la UdG. • Col·laborat amb la Fundació Salut Empordà en l'elaboració del document de treball «Pandèmia de coronavirus. Escenari actual i de futur a l'Alt Empordà». • Elaboració del mapa interactiu d'accions solidàries de l'Alt Empordà activades per fer front a la crisi de la COVID-19. • Organització de la sessió de formació per a professionals de diferents serveis públics de la comarca centrada en «Gènere, Interculturalitat i Atenció a les Persones».

9. Síntesi dades més rellevants 2020

Àrea de benestar	<ul style="list-style-type: none"> • Pressupost: 5.873.305 € (24% del pressupost del Consell Comarcal) • 61,60 € de despesa corrent del pressupost de l'Àrea per habitant • Personal: 99 professionals (85% dones)
Comarca Alt Empordà	<ul style="list-style-type: none"> • 142.624 habitants (creixement 27% període 2004-2019) • 24,6% de població origen estranger • 19% de població major de 65 anys • 15,5% taxa d'atur (Homes 13,6%-Dones 17,7%) • 82% d'aturats en els sectors dels serveis i la construcció • 79% de nova la contractació és temporal
Serveis Bàsics d'Atenció Social	<ul style="list-style-type: none"> • 2 Unitats d'Atenció Social: EBAS Unitat Litoral i EBAS Unitat Interior • 12% població de la comarca atesa (11.475 persones) 55% dones i 45% homes • 19% població atesa és menor d'edat (U. Interior: 19%; U. Litoral: 24%) • 30% població atesa és major de 65 anys (U. Interior: 39%; U. Litoral: 29%) • 34% de les persones ateses resideixen en municipis de menys de 20.000 hab. • 413 expedients RGC actius. 935 persones beneficiaries. • 3.848 persones beneficiàries de prestacions econòmiques per urgències socials. • 296 persones beneficiaries d'ajuts de pobresa energètica previstos a la Llei 24/2015. • 5.484 persones ateses per dispositius de distribució d'aliments (CDA i altres) a la comarca. • 317 dones ateses pel SIAD • 31 dones han rebut assessorament legal sobre violència de gènere • 125 dones ateses pel Servei d'Atenció Psicològica • 126 dones ateses pel Servei de Resposta Urgent • Espai de Formació per a Famílies: 10 persones ateses • Gennep: 34 menors atesos • Serveis socioeducatius de prevenció diürna: 119 menors atesos • SIFI: 91 persones beneficiaries
Serveis d'Atenció a la Infància i Adolescència en risc	<ul style="list-style-type: none"> • 323 menors atesos (50% del casos en els municipis de Figueres; 50% de la resta de la comarca) • 59 casos de l'Alt Empordà atesos pel SIFE • CRAE l'Albera: 21 menors atesos
Serveis d'Atenció a la Dependència i Suport a les Famílies	<ul style="list-style-type: none"> • 10,2% de persones majors de 65 anys tenen un PIA actiu • 188 sol·licituds de valoració de dependència • 249 persones ateses pel Servei d'Ajuda a Domicili (SAD social i dependència) • 14.287 hores anuals de SAD social i 12.540 hores de SAD dependència • 1.205 persones de la comarca ateses pel servei de Teleassistència domiciliària • 190 persones ateses pel Servei de Teràpia ocupacional • 246 famílies ateses pel Servei d'atenció a domicili a persones amb dependència i suport als cuidadors. • 54 famílies ateses pel Servei telefònic d'atenció psicològica COVID.19. • 303 persones de 29 municipis participen en la Xarxa de Tallers de memòria. • SOAF: 100 famílies ateses. • Acompanyament terapèutic a famílies: 45 persones ateses
Servei d'Inclusió i Atenció a la Comunitat	<ul style="list-style-type: none"> • Actualització dels 50 indicadors de diagnòstic social de l'Alt Empordà • Dinamització del web: www.inclusioaltemporda.cat i les xarxes socials de l'Àrea. • Execució del projecte guanyador de l'edició 2020 del Concurs de Projectes d'Inclusió Social Alt Empordà: «Ecocateatre» de l'Institut Cap Norfeu de Roses. • Taula per a la Inclusió i la Cohesió Social de l'Alt Empordà: implementació

	<p>accions del Pla previstes; grups de treball sobre alfabetització i treball amb infants i famílies en risc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disseny del Programa Habiba Dones i Salut Comunitària a l'Alt Empordà • Implementació d'accions del Pla d'Igualtat de Gènere 2016-2019: dinamització de la Comissió Comarcal de Violència de gènere, la Taula Comarcal de Prostitució i la Taula de Mutilació Genital Femenina i Matrimonis forçats. • Desplegament del Programa d'Acció Comunitària a Sant Pere Pescador i Roses. • Serveis d'Acollida de Persones estrangeres: 1.223 persones ateses • 62 persones ateses per l'Oficina d'assessorament especialitzat en àmbit jurídic • 96 consultes de professionals en matèria d'estrangeria ateses • 424 mediacions realitzades • 2 cursos d'alfabetització: 15 persones participants. • Servei SAI-LGTBI: 6 persones ateses • Gestió del projecte «L'Alt Empordà una comarca, inclusiva, amb salut i sostenible» • Participació en els diversos espais de treball en xarxa de la comarca
Participació en projectes europeus	<ul style="list-style-type: none"> • Tancament del projecte Prospectiva transfronterera sanitària i social (PROSPECTSASO)